

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

PETRA HÉNKOVÁ

III. ročník – prezenční studium

Obor: Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání – Český jazyk a literatura
se zaměřením na vzdělávání

Dějiny obce Krhov a okolí a jejich využití v pedagogické praxi

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Kopeček

Olomouc

2011

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Pavlu Kopečkovi za odborné vedení bakalářské práce a pamětnici paní Jarmile Janíčkové za poskytnuté výpovědi.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracovala zcela samostatně a použila jsem jen uvedené prameny a literatury.

V Krhově dne 31. března 2011

.....

Petra Hénková

Obsah

Úvod	5
1 Geografické vymezení obce Krhov a jejího okolí	7
1.1 Mikroregion Kunštátsko- Lysicko	9
1.2 Dominanta kraje - Malý a Velký Chlum	10
2 Starší dějiny obce Krhov	12
2.1 Situace v obci v období 1855—1918	12
2.2 Situace v obci v období mezi dvěma světovými válkami	14
2.3 Druhá světová válka a den osvobození v Krhově	18
2.4 Situace a výstavba v obci v období 1945—1970	20
2. 4. 1 Jednotné zemědělské družstvo	26
2. 4. 2 Místní drůbežárna	28
2.5 Situace a výstavba v obci v období od 70. let 20. století po současnost	29
3 Státní, okresní a místní komunikace	32
4 Římskokatolická farnost v Bořitově	35
4.1 Farní kostel sv. Jiří v Bořitově	36
4.2 Kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova v Krhově	37
5 Vzdělávací a kulturní instituce v obci	39
5.1 Vývoj školského zařízení v obci Krhov	39
5.2 Místní knihovna	42
5.3 Kulturní dům	43
5.4 Kroužek divadelních ochotníků	46
6 Vývoj obyvatelstva v obci Krhov	47
7 Metodický list	50
Závěr	53
Seznam použité literatury a pramenů	55
Přílohy	
Anotace	

Úvod

„Krhov je ves asi 1¼ hodiny jihozápadně od Boskovic, patří pod politickou správu v Boskovicích a k župě Brněnské.“¹

Obec Krhov, nacházející se 8 km od Boskovic, vznikla jako hornická osada již v 15. století. Do konce 19. století se zde těžila železná ruda, kamencová břidlice a hnědé uhlí. V první polovině 20. století se převážná část obyvatel živila polním hospodářstvím, zdrojem obživy však bylo i tesařství nebo obuvnictví. Jelikož se obyvatelé Krhova obávali španělské chřipky, která vypukla po první světové válce, vystavěli v letech 1928—1932 kapli, jakožto smírnou oběť Bohu za ukončení této nemoci. Do roku 1974 v obci fungovala Jednotřídní základní devítiletá škola 1. – 5. stupně, která působila nejen jako vzdělávací instituce, ale poskytovala občanům Krhova i kulturní zázemí. Místní učitel, označovaný jako řídící, představoval v obci jistou autoritu s diplomatickým jednáním, na kterou se místní obyvatelé často obraceli při řešení sporů. Po druhé světové válce došlo v Krhově k rozsáhlé výstavbě rodinných domů, ale i kulturního či technického zařízení. Společnými silami se občanům Krhova podařilo postavit kulturní dům, jehož stavba byla dokončena v roce 1956, a který se stal jistou chloubou obce. Mírné nepokoje v obci vyvolalo založení Jednotného zemědělského družstva v roce 1956, protože část obyvatelstva s jeho vznikem nesouhlasila a odmítla do družstva vstoupit. Od 80. let 20. století v obci dochází k útlumu občanské angažovanosti, proto nejsou patrné žádné rozsáhlejší akce ve výstavbě, ani v oblasti kultury. V současnosti se především opravují veřejné komunikace či místní vodovod, který je velice poruchový, protože byl vystavěn již v roce 1956.

K sepsání bakalářské práce, týkající se dějin obce Krhov, mne vedla skutečnost, že dosud nebyl zpracován žádný ucelený přehled historie obce. Obec Krhov vlastní pouze dvě kroniky, které se staly hlavními zdroji této práce, a které zachycují vývoj obce od počátku 20. století do konce 70. let 20. století. Informace, jež kroniky obsahují, však nejsou ucelené a týkají se především interních událostí obce, které nejsou navíc zařazovány do širšího kontextu. Dalšími zdroji této práce jsou jednotlivé fondy uložené v pobočce Státního okresního archivu Blansko v Boskovicích. Fond Místní národní výbor Krhov obsahuje mj.

---

¹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 5. Uloženo na OÚ Krhov.

zápisy ze schůzí rady Místního národního výboru, které se dochovaly torzovitě, ale i přesto obsahují důležité události týkající se vývoje obce od roku 1945 do roku 1980. Neopomenutelným zdrojem informací bakalářské práce jsou výpovědi pamětnice Jarmily Janíčkové, nar. roku 1943, která dokázala postihnout nejen vývoj obce od 80. let 20. století po současnost, ale také přispěla k doplnění již sesbíraných informací, či dokázala zajistit konzultace s ostatními pamětníky žijícími v obci.

Cílem bakalářské práce je vytvoření uceleného přehledu dějin obce Krhov od dob jejího vzniku po současnost, a přispět tak k seznámení s historií obce v širokém kontextu. Bakalářská práce si také klade za cíl stát se odborným materiálem, který by mohl nalézt využití v pedagogické praxi, především při výuce na základních školách. Práce obsahuje nejen část teoretickou, ale i materiál pro praktické využití při exkurzi, který je zde koncipován jako metodický list.

Dle mého názoru si historie obce Krhov zaslouhuje první odborné písemné zpracování zaměřené právě na zasazení obce do širších souvislostí.

Věřím také, že bakalářská práce rozšíří povědomí lidí o existenci obce Krhov vůbec a přinese patřičné informace o její bohaté historii.

1 Geografické vymezení obce Krhov a jejího okolí

První zmínka o obci Krhov pochází z roku 1419. Obec vznikla jako hornická osada usazením panských dělníků. Vesnice se nachází na území Boskovické brázdy, což je asi 100 km dlouhá příkopová struktura, která se táhne od Moravského Krumlova až po Moravskou Třebovou. Ves leží při úpatí osamocené kopce Chlumu (488 m n. m.), 8 km jižně od Boskovic, po pravém břehu potoka Úmoří, 1 km od rychlostní komunikace č. 43. Obec se svažuje severním směrem, celkově se sklon rovná 10 – 12 %.² Výměra katastru obce v současné době činí 192, 86 ha, z toho zemědělská půda čítá 122, 01 ha, lesní půda 37, 66 ha, zastavěné plochy 2, 34 ha a ostatní plochy činí výměru 30, 85 ha.³

Pod obcí protékala dříve dvě ramena potoka Úmoří. První rameno bylo od nejzazšího domu s číslem popisným 29 vzdáleno asi 30 metrů, v současné době lze nalézt pouze koryto tohoto potoka. Druhé rameno potoka Úmoří leží od obce ve vzdálenosti asi 300 metrů a protéká zde dodnes.⁴

Obec je samostatně správní celek, má tedy vlastní obecní úřad v budově bývalé školy. V prostorách obecního úřadu se dnes nachází také místní knihovna a obchod s potravinami. V současné době obec Krhov patří k poště ve Skalici nad Svitavou a její směrovací číslo je 679 01.⁵

V současnosti žije v obci 150 obyvatel v 60 domech. Především mladí lidé odchází z vesnice do měst za prací, ale to jistě není problém jen této vesnice.

Krhov sousedí s katastry následujících obcí: Jabloňany, Obora, Bořitov, Lysice, Drnovice a Voděradý. Obce Jabloňany a Obora patří do Svazku obcí Svitava, který kromě těchto dvou obcí sdružuje i obce následující: Skalice nad Svitavou, Kuničky, Svitávka, Chrudichromy, Újezd u Boskovic, Doubravice nad Svitavou a Lhota Ropotina.

V místě odbočky ze státní silnice do Krhova se nachází samota Pohodlí, která leží v katastrálním území obce Drnovice, vzdálené asi 3 km. V současnosti se zde nachází dva

---

² HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 9 - 11. Uloženo na OÚ Krhov.

³http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=MOS+B01+ORP.10&childseI0=1&vo=null&verze=0&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

⁴ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 5. Uloženo na OÚ Krhov.

⁵ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 9. Uloženo na OÚ Krhov.

rodinné domy, v minulosti zde bylo pouze jedno stavení, které sloužilo jako zájezdní hostinec.⁶

Až do roku 1960, tzn. do doby, kdy byly provedeny celostátně územní změny, bylo okresním městem obce město Boskovice, vzdálené asi 8 km. Roku 1849 byl v Boskovicích zřízen okres sborový, v letech 1855—1874 vyšetřovací soud. Od roku 1874 byl v Boskovicích, ale i v Blansku a Kunštátu zřízen okresní soud. Ve 30. letech 20. století byla v Blansku a Boskovicích zřízena oddělení pro pracovní spory. Od roku 1876 působilo v Boskovicích Okresní četnické velitelství, po roce 1945 Okresní velitelství Sboru národní bezpečnosti.⁷

Roku 1850 připadly Boskovice k Brněnskému kraji a staly se sídlem okresního hejtmanství, k jehož obvodu příslušelo 177 obcí (z toho soudní okres Blansko 54 obcí, Boskovice 52 a Kunštát 71 obcí). Okresní hejtmanství byla v letech 1855—1868 nahrazena tzv. smíšenými okresními úřady v sídlech soudních okresů. K obnovenému okresnímu hejtmanství v Boskovicích příslušelo v roce 1869 147 obcí (Blansko 51 obcí, Boskovice 42 obcí, Kunštát 54 obcí). K obvodu politického okresu roku 1880 příslušelo 152 obcí, roku 1890 měl okres 154 obcí, v roce 1900 a roku 1910 132 obcí, roku 1921 rovněž 152 obcí, roku 1930 čítal politický okres celkem 154 obcí. Po okupaci pohraničí nacistickým Německem v říjnu roku 1938 byl k politickému okresu Boskovice připojen od politického okresu Moravská Třebová soudní okres Jevíčko, tvořený 19 obcemi. Území okresu se dále zvětšilo o 12 obcí připojených z českého politického okresu Polička. Politický okres Boskovice se tedy stal největším politickým okresem v celém Protektorátu Čechy a Morava. Po osvobození byl obnoven stav z roku 1938. Roku 1948 byl politický okres Boskovice tvořen soudními okresy Boskovice, Blansko a Kunštát. Při územní reorganizaci v roce 1949 byly zřízeny Okresní národní výbory (dále jen ONV) v Blansku a v Boskovicích. Při reorganizaci v roce 1960 byl ONV v Boskovicích zrušen a obce byly připojeny k okresu Blansko.⁸

Jelikož okresní úřady ukončily v rámci tzv. druhé fáze reformy územní správy svoji činnost k 31. prosinci 2002, užívají se okresy především jako statistická jednotka či rozlišovací údaj k názvu obce, protože v České republice mohou existovat obce s totožnými

---

⁶ HORÁLEK, A. *Kronika*. Křhov, 1972, s. 9. Uloženo na OÚ Křhov.

⁷ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 106.

⁸ Tamtéž, s. 105 – 106.

názvy, jak je tomu i v případě obce Krhov.⁹ Vesnice stejného názvu se nachází v okrese Třebíč.¹⁰

1.1 Mikroregion Kunštátsko - Lysicko

Krhov je součástí mikroregionu Kunštátsko-Lysicko, který je charakteristický soustavou přírodních parků, kulturních památek a možnostmi sportovního vyžití. Mikroregion se rozkládá v severozápadní části regionu Boskovicka a zaujímá celkovou rozlohu 130 km². Součástí mikroregionu je kromě Krhova dalších 21 obcí: Bedřichov, Býkovice, Černovice, Dlouhá Lhota, Drnovice, Hodonín, Kozárov, Kunčina Ves, Kunice, Kunštát, Lhota u Lysic, Lysice, Makov, Nýrov, Rozseč, Sebranice, Štěchov, Tasovice, Voděrady, Zbraslavec a Žerůtky. Centry mikroregionu jsou Kunštát a Lysice.¹¹

V obci Drnovice můžeme nalézt kostel Nejsvětější Trojice, který pochází z roku 1426. Jeho přístavby jsou ze 17. a z 2. poloviny 20. století. Místní náves zdobí sochy sv. Floriána a sv. Antonína Paduantského.

Součástí obce Hodonín u Kunštátu je lesní hřbitov Žalov, který se nachází vedle někdejšího tábora nucených prací. Za druhé světové války byli do tohoto tábora shromažďováni moravští Romové před transporty do vyhlazovacích táborů.¹²

Centrem mikroregionu je město Kunštát. Nachází se zde zámek, který drželi Páni z Kuštátu až do roku 1521. Nejslavnější z tohoto rodu byl český panovník Jiří z Kunštátu a z Poděbrad, který byl majitelem kunštátského panství v letech 1427—1464. Posledními držiteli panství byla v letech 1901—1945 hrabata Coudenhove-Honrichsové. V Kunštátu se nachází také kostel sv. Stanislava, původně gotická stavba z konce 15. století, barokně přestavená roku 1687 a hřbitovní kostel sv. Ducha, který byl přestavěn roku 1738.¹³

Sídlem vrchnosti v Lysicích byla gotická tvrz, kterou v roce 1554 přebudoval Diviš Černčický z Kácova na kamennou vodní tvrz. Další přestavba zámku byla započata v roce

---

⁹ Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/trebic_charakteristika

¹¹ <http://www.regionboskovicko.cz/cs/kunstatsko-lysicko.html>

¹² BRETŠNAJDR A. a kol. *Lysice a okolí*. Blansko: SHR, s. r. o., 1999, s. 27 – 30.

¹³ <http://www.kunstat-mesto.cz/text/cz/vznik-a-rozvoj-mesta-.aspx>

1614 a dokončena až roku 1650. Vznikl tak renesanční zámek. Z barokní přestavby, která je pravděpodobně dílem brněnského stavitele Mořice Grimma, se do dnešní doby zachovala fasáda vstupního průčelí. Posledními šlechtickými majiteli byli od počátku 19. století Dubští z Třebomyslic. V roce 1960 přešel zámek pod správu Státní památkové péče. Nedílnou součástí stavby lysického zámku je zámecká zahrada s kolonádou s krytým ochozem. V Lysicích se dále nachází kostel sv. Petra a Pavla, o kterém se dochovala zmínka z roku 1390, historická radnice z roku 1768 a korintský sloup se sochou Panny Marie od brněnského sochaře Edeleho z roku 1853.¹⁴

1.2 Dominanta kraje - Malý a Velký Chlum

Pískovce a opuky vytvořené průnikem moře v období křídý tvoří Velký a Malý Chlum. Tyto dva kopce vytváří přírodní dominantu a jasný identifikační znak boskovického regionu. Lokalita záhy po svém objevení přinesla nejen velké množství fosilního hmyzu, ale i pozůstatky permských obojživelníků a rostlin.¹⁵

Malý Chlum - jedná se o severnější z obou vrcholů. Přestože má v názvu "Malý", je ve skutečnosti vyšší než Velký Chlum, jeho nadmořská výška dosahuje 489 metrů. Vrchol je plochý, travnatý, s dalekým výhledem, říká se mu dokonce Moravský Říp.¹⁶ V roce 2005 zde byla postavena dřevěná rozhledna.¹⁷

Velký Chlum – také zvaný bořitovský – je jižnější z obou vrcholů, zalesněný a bez rozhledu. Na jeho úpatí vytesal sochař Stanislav Rolínek (1902—1931) v pískovcové skále sousoší vůdčích osobností husitského období: Jana Husa, Jana Žižky z Trocnova a Prokopa Holého. Sochař Rolínek je autorem i soch Blanických rytířů v jeskyni poblíž Rudky u Kunštátu, jež zhotovil v letech 1929—1931.¹⁸ Rolínek zde pracoval na zakázku tehdejšího kunštátského starosty. V uměle vyhloubených podzemních prostorech vznikly sochy legionářů, Blanických rytířů, jezdecká socha sv. Václava, socha lva u vchodu do jeskyně a monument, svého času největší v Evropě, 14 m vysoká socha prezidenta Tomáše

---

¹⁴ BRETŠNAJDR A. a kol. *Lysice a okolí*. Blansko: SHR, s. r. o., 1999, s. 27 – 30.

¹⁵ <http://www.obecobora.cz/paleontologie/>

¹⁶ BRETŠNAJDR A. a kol. *Lysice a okolí*. Blansko: SHR, s. r. o., 1999, s. 17.

¹⁷ <http://www.obecobora.cz/chlumy/>

¹⁸ <http://www.obecobora.cz/paleontologie/>

Garrigua Masaryka, která byla slavnostně odhalena 28. října 1928. V průběhu druhé světové války však byla nacisty zničena, a tak zůstala jen část sochy, která dokládá její velikost.¹⁹

Ke vzniku Velkého i Malého Chlumu se váže následující pověst:

Kdysi dávno se vsadila bába čarodějnice s čertem o to, kdo z nich za jednu noc, do té doby než kohout zakokrhá, nanosí více písku na hromadu. Čert létal pro písek velice daleko a přinášel jej v plochem koši, kterému se říkalo opálka. Bába byla chytřejší a vždy čekala, až čert odletí, aby mu z jeho hromady v zástěře odnesla písek na svoji hromadu. Čertovi bylo divné, že bába má hromadu čím dál větší, proto létal čím dál rychleji. Bába proto použila další lest. Rozsvítla svoji lucernu ještě před svítáním, a tak kohout zakokrhal dříve, než měl. Čert, který se právě vracel s opálkou plnou písku, poznal, že sázku prohrál. Ve zlosti hodil opálku na zem mezi oba kopce, a vznikl tak malý kopec mezi oběma Chlумы, tzv. Opálka.²⁰

---

¹⁹ BRETŠNAJDR A. a kol. *Lysice a okolí*. Blansko: SHR, s. r. o., 1999, s. 18 – 19.

²⁰ Tamtéž, s. 17.

2 Starší dějiny obce Krhov

První zmínku o obci Krhov datujeme do 15. století. Již v tomto století se v současném katastru obce usazovali panští dělníci, kteří tu dobývali ledkovou rudu. Tito dělníci zde pro svoji potřebu získali pozemky k obdělávání, a začali tak budovat osadu.²¹ V tzv. pŕuhonech z roku 1419 se dozvídáme, že Kunášek z Krhova pohání Margretu ze Slatiny, protože mu pobrala po bratrovi rŕcho, stříbro i hotové peníze. U boskovského panství se Krhov poprvé jmenuje roku 1547. Rolníci z obce Krhov robotovali boskovické vrchnosti v každém týdnu 1 a půl dne vlastním párem koní. Tzv. domkáři měli 13 dní pěší roboty.²²

Roku 1569 obdržela obec Krhov od Ladislava z Boskovic odúmrt'. Za toto poskytnutí museli místní obyvatelé dávat slepice a to: z větších gruntů po 2 párech kuřat a půl kopy vajec, z menších gruntů po páru kuřat a po mandeli (tzn. 15 ks) vajec.²³

Roku 1882 objevil Jan Knies, působící jako učitel v Boskovickém regionu, hradisko „Malý Chlum“ u Krhova. Drobnou sondáž zde provedl v roce 1972 A. Štrof, který v letech 1982—1985 provedl také zjišťovací výzkum, při němž se mu podařilo získat materiál z období kultury slezské lužických popelníkových polí (9. – 8. století př. n. l.) a kultury platěnické a horákovské z halštatského období (7. – 6. století př. n. l.).²⁴

Před rokem 1850 se v okolí dolovala železná ruda a v 17. a 18. století až do roku 1870 také kamencová břidlice. Pod Chlumem se občas dolovalo hnědé uhlí, velice proniknuté tzv. kyzem železným, proto prý špatně hořelo. V obci byly nalezeny také kamenné zbraně.²⁵

2.1 Situace v obci v období 1855—1918

Vesnice Krhov se původně rozdělovala na dvě části: V Dědině a V Pazderni. Mezi těmito částmi se na přelomu 19. a 20. století nacházela studna, později pumpa. Zásoba vody v místní studni bohatě stačila pro celou obec. Roku 1855 zuřila v obci cholera, počátkem roku

---

²¹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 5. Uloženo na OÚ Krhov.

²² KNIES, J. *Boskovský okres*, Brno: Garn, 2008, s. 111.

²³ Tamtéž, s. 112.

²⁴ ČIŽMÁŘ, M. *Pravěká hradiska Boskovické brázdy*, Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., 2009, s. 10.

²⁵ KNIES, J. *Boskovský okres*, Brno: Garn, 2008, s. 112.

1890 zase chřipka, označovaná jako „nová nemoc“. Touto nemocí byla postižena většina lidí v obci, tzn. i děti. Vyučování však přerušeno nebylo.²⁶ V roce 1911 došlo k přemnožení myši polních. Důsledkem toho bylo, že myši lidem požíraly zásoby sklizené řepy a brambor, proto je lidé začali hromadně vybíjet, dokonce v některých místech úřady za zahubenou myš platily 1 haléř.²⁷ Stejný problém byl zaznamenán také v roce 1936. Roku 1916 se strhla orkánová bouře, která vyvracela stromy, strhávala střechy domů, smetla i pokrytí dolů. Nejstarší lidé z vesnice něco podobného nikdy nezažili. Roku 1918 řádila tzv. španělská chřipka.²⁸

První světová válka zasáhla do života milionů rodin po celém světě. Nechyběly tedy ani rodiny z obce Krhov. Z obce narukovalo do války několik mužů, jejichž přesný počet nelze doložit žádnými historickými materiály. Někteří z narukovavších byli zajati. Františka Aleksu zajali již v prvním roce války, roku 1914, u Zamoště u Haliče. Od července roku 1915 do dubna roku 1918 byl na východní frontě zajat také Rudolf Pouč. Na východní frontě roku 1916 byli dále zajati Josef Aleksa, František Kohoutek (patrně roku 1916) a František Harvánek. O návratu Josefa Aleksy a Františka Kohoutka nejsou v dochovaných materiálech žádné zprávy, František Harvánek se domů vrátil v listopadu roku 1918. V listopadu roku 1918 se ze zajetí navrátil četař Josef Aleksa (č. p. 5). Josef Aleksa (č. p. 17) byl zajat na italském bojišti a domů se vrátil jako italský legionář.²⁹

Bedřich Fiala, Arnošt Kejduš a František Stejskal narukovali do první světové války ve věku 18 let. Dne 26. května 1915 na východní frontě u Stebníku padl první z nich: Bedřich Fiala, polní myslivec 17. praporu. O měsíc později dne 26. června 1915 padl též na východní frontě, tentokrát však u Hlynjan za Lvovem, voják 8. pěšího pluku Arnošt Kejduš. Dne 17. prosince 1917 zemřel v nemocnici Tion v jižních Tyrolích dělostřelec horské baterie František Stejskal na otravu krve. Jména těchto mužů jsou zvěčněna na pamětní desce na místní kapli.

Během války úřady mj. zabavovaly obilí, luštěniny, ale i válečný kov: měď, cín, mosaz, bronz, olovo, nikl atd. Ceny potravin, obilí, zboží denní potřeby a látek značně stouply.

---

²⁶ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 11. Uloženo na OÚ Krhov.

²⁷ Tamtéž, s. 15.

²⁸ Tamtéž, s. 20.

²⁹ Tamtéž, s. 40.

Dne 28. října 1918 ve večerních hodinách došel do obce telegram, oznamující konec první světové války. I přes to, že byl večer, se zpráva rychle roznesla celou vesnicí.³⁰

2.2 Situace v obci v období mezi dvěma světovými válkami

Do konce první světové války byly v obci jen dvě studny – U Školy a na Trávníkách. V období první republiky si místní občané vykopali dvě nové studny. Jedna z nich se nacházela před domem s číslem popisným 8 a druhá studna byla za zahradou domu s číslem popisným 34. Občané provedli výkopy zdarma, obec Krhov zakoupila skruže. Pracovníci byli v době provádění výkopů vyšetřováni četníky, kteří po nich požadovali stavební povolení a dokonce zaplacení pokuty. Z dochovaných materiálů však nelze zjistit, zda pracovníci museli pokutu skutečně zaplatit. Studny měly hloubku 18 m a 26 m.³¹

V červnu roku 1919 se konaly volby do obecních zastupitelstev. V obci Krhov byla podána jedna kandidátní listina, proto byli zvoleni všichni navržení kandidáti. Členy zastupitelstva tak byli zvoleni: za Národně demokratickou stranu: Josef Kadlec, František Lepka, František Kohoutek, Alois Horálek, Alois Stejskal, Josef Stejskal; za stranu agrární: Antonín Stejskal, Bohumil Pospíšil, Ludvík Kejduš. Dále bylo zvoleno celkem pět náhradníků, tři za Národně demokratickou stranu: František Řezníček, Josef Šmerda, František Chladil; dva za agrárníky: Alois Horák, Jan Kopřiva. Dne 5. června 1919 se konaly volby do obecní rady. Volební skupina Národně demokratická nejprve zvolila starostu obce Josefa Kadlece, který získal pět hlasů ze šesti odevzdaných. Zástupci volební skupiny Agrární volili náměstka, kterým se stal Bohumil Pospíšil. Poté obě volební skupiny zvolili radního Ludvíka Kejduše.

V dubnu roku 1920 se konaly volby do Národního shromáždění. V obci Krhov zvítězila Československá strana lidová s padesáti šesti hlasy, na druhém místě se umístila Agrární strana s počtem patnácti hlasů, třetí místo obsadila Sociálně demokratická strana se sedmi hlasy a poslední byla Národně demokratická strana, která získala pouhé tři hlasy. Voličů bylo celkem osmdesát jedna.³²

---

³⁰ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 20. Uloženo na OÚ Krhov.

³¹ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 14 - 15. Uloženo na OÚ Krhov.

³² POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 22 - 25. Uloženo na OÚ Krhov.

Dne 12. července 1922 zuřila na Boskovicku a Tiřnovsku řivelná pohroma – povodeň. Byla zničena úroda na polích, stromech, poničeny byly také domy, voda strhla ploty a zpustořila zahrady. Obec Krhov nebyla katastrofou postiřena v takovém rozsahu jako například obce Lysice, Bořitov a Obora, kde padaly kroupy o velikosti holubího vejce a o váze 30 dkg.³³ O rok později však záplavy postihly i vesnici Krhov. Byla zničena především úroda na polích, proto obec dostala od ministerstva zemědělství darem 18 q hrachu a 18 q směsky na osetí zničených pozemků.³⁴

Dne 16. září 1923 se konaly volby do obecních zastupitelstev. V obci Krhov byly tentokrát podány celkem tři kandidátní listiny za Československou stranu lidovou, Agrární stranu a Československou sociálně demokratickou stranu dělnickou. Odevzdáno bylo celkem osmdesát devět hlasů. Zvítěřila Agrární strana se čtyřiceti šesti hlasy a z jejich řad byli zvoleni následující členové do obecního zastupitelstva: Ludvík Kejduř, Frantiřek Aleksa, Alois Horák, Jan Kopřiva, Frantiřek Řezníček. Na druhém místě se umístila Čs. strana lidová s dvaceti třemi hlasy a za tuto volební skupinu byli zvoleni do obecního zastupitelstva Bohumil Pospíšil a Frantiřek Harvánek. Čs. sociálně demokratická strana dělnická zde získala dvacet hlasů a do obecního zastupitelstva byli zvoleni: Frantiřek Lepka a Josef Stejskal. Náhradníků bylo opět pět: Agrární stranu Josef Aleksa ml., Antonín Špaček st., Petr Kříž, za Čs. stranu lidovou Frantiřek Fiala a za Čs. sociálně demokratickou stranu dělnickou Josef Kadlec. 7. října 1923 se konaly volby do obecní rady. Starostou se stal Ludvík Kejduř s osmi hlasy, náměstkem Frantiřek Aleksa se sedmi hlasy a radním byl losem zvolen Frantiřek Harvánek.³⁵

19. dubna 1923 vypukl požár domu s číslem popisným 19, ke kterému se dostavily hasičské sbory z Drnovic, Lysic, Obory a Mladkova. Škody požáru byly v rozsahu 12 000 Kč.³⁶ 7. ledna 1924 vypukl v obci další požár, při němž vzplála stodola Josefa Kadlece. Majitel tak utrpěl škodu ve výři 18 000 Kč.³⁷ V červenci roku 1929 postihlo obec silné krupobití, které nadělalo mnoho škod na polích, ale i na budovách. Krupobití nejvíce poškodilo dům s číslem popisným 30. Obec Krhov nebyla jedinou postiřenou vesnicí, protože krupobití zasáhlo jak sousední obce, tak obce vzdálenější, mj. Bedřichov, Kunčinu Ves.

---

³³ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 28. Uloženo na OÚ Krhov.

³⁴ Tamtéž, s. 29.

³⁵ Tamtéž, s. 29 – 33.

³⁶ Tamtéž, s. 28.

³⁷ Tamtéž, s. 33.

Jednotlivé obce obdržely podporu od Moravské zemědělské rady, přičemž obci Krhov náleželo 25 000 Kč.³⁸

Roku 1925 se konaly volby do Národního shromáždění. Za Agrární stranu bylo odevzdáno čtyřicet čtyři hlasů do Poslanecké sněmovny a třicet osm hlasů do Senátu, za Čs. stranu lidovou dvacet osm a dvacet šest hlasů, za Sociálně demokratickou stranu patnáct a čtrnáct hlasů, za Stranu národní práce jeden a jeden hlas, za Komunistickou stranu také jeden a jeden hlas a za Čs. stranu národně sociální čtyři hlasy do Poslanecké sněmovny a tři hlasy do Senátu.³⁹

Roku 1927 se konaly volby do obecních zastupitelstev. Starostou byl zvolen Alois Horák za Agrární stranu.⁴⁰

Roku 1929 provedla elektrotechnická továrna ing. R. Petra výstavbu elektřiny v obci.⁴¹ Občané si elektřinu nechali zavést jen do nejnужnějších místností svých domů, ostatní práce spojené se zaváděním elektřiny si pak prováděli sami. Na tyto neodborně vykonané práce doplatil patnáctiletý chlapec Josef Janíček, který se při práci ve chlévě zachytil volně visícího drátu, dostal elektrický šok a na následky svého zranění zemřel.⁴²

V únoru roku 1929 byly zaznamenány obrovské mrazy, které dosahovaly až – 40 °C. Mrazy se staly důvodem pro přerušení výuky ve škole. Kuriozitu zachycuje zápis v místní kronice, kde se uvádí, že při těchto mrazech zamrzal dětem během výuky inkoust v kalamářích.⁴³

Další volby do Národního shromáždění se konaly v roce 1929, nejvíce hlasů zde získala Agrární strana: čtyřicet devět hlasů do poslanecké sněmovny a čtyřicet pět hlasů do senátu. Voličů bylo celkem osmdesát šest. Komunisté zde tehdy nezískali ani jeden hlas.⁴⁴

16. června 1929 projížděl prezident Československé republiky Tomáš Garrigue Masaryk po státní silnici od Brna přes Skalici nad Svitavou, Mladkov do Boskovic a do Jevíčka. Nejen občané Krhova vítali prezidenta přímo u státní silnice (u samoty Pohodlí). K této příležitosti byla postavena i slavobrána. Oficiálně byl prezident uvítán v Boskovicích. Podruhé tudy prezident projížděl v roce 1933 při cestě do Židlochovic a žáci místní školy

---

³⁸ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 44. Uloženo na OÚ Krhov.

³⁹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 37. Uloženo na OÚ Krhov.

⁴⁰ Tamtéž, s. 48.

⁴¹ Tamtéž, s. 49.

⁴² HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 80. Uloženo na OÚ Krhov.

⁴³ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 49. Uloženo na OÚ Krhov.

⁴⁴ Tamtéž, s. 37.

ho vítali ve Skalici nad Svitavou. Stejného přijetí se dočkal i druhý československý prezident Edvard Beneš v roce 1937, kdy ho občané Krhova a okolních vesnic vítali ve Skalici nad Svitavou.⁴⁵

27. září 1931 se konaly volby do obecních zastupitelstev. Za Agrární stranu a Stranu sociálně demokratickou byli zvoleni následující členové: Ludvík Kejduš, František Řezníček, Alois Hnilička, Josef Stejskal, Alois Horálek, Bedřich Jakubec. Za Čs. stranu lidovou byli zvoleni: Bohumil Pospíšil, František Harvánek, Stanislav Fiala. Starostou byl zvolen Josef Stejskal, náměstkem Bohumil Pospíšil a radním Ludvík Kejduš.⁴⁶

Roku 1932 byl založen ovocný sad v části obce V Koutech, protože obec dostala darem od Ministerstva zemědělství ČSR celkem sedmdesát kusů jabloní. Téhož roku byla vystavěna kanalizace V Pazderni.⁴⁷ Ve stejném roce bylo mnoho dětí z vesnice postiženo černým kašlem. 7. října 1934 se obyvatelé zúčastnili slavnostního odhalení pomníku prezidenta republiky T. G. Masaryka v Boskovicích.

V roce 1935 se voleb do Národního shromáždění zúčastnilo celkem sto šest voličů. Sedmdesát hlasů získala Agrární strana, osmnáct Čs. strana lidová, třináct hlasů Sociálně demokratická strana, tři hlasy Čs. strana národně sociální a komunisté celkem dva hlasy.⁴⁸

V roce 1936 obec prováděla opravu cesty ke škole, školního cvičiště a studně. Celkově se náklady vyšplhaly na 19 582 Kč, z čehož 7 582 Kč hradilo Ministerstvo sociální péče ČSR.⁴⁹

V roce 1937 jsou v obci již čtyři radiopřijímače v soukromém vlastnictví.⁵⁰ Téhož roku zemřel prezident „Osvoboditel“ T. G. Masaryk. V obci Krhov se v den pohřbu prezidenta, tj. 21. září 1937, zvonilo. Na některých domech visely černé prapory, v okně školy byla vystavena busta prezidenta s černým závojem.⁵¹

Roku 1937 se u domácích zvířat objevilo onemocnění – slintavka a kulhavka. Tato nemoc trvala až do roku 1939.⁵²

V roce 1937 byly volby do obecních zastupitelstev o rok odloženy. Při volbách v roce 1938 byly v obci Krhov podány čtyři kandidátní listiny. Agrární strana zde získala pět

⁴⁵ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhov*. Krhov, 1923, s. 50 - 56. Uloženo na OÚ Krhov.

⁴⁶ Tamtéž, s. 38.

⁴⁷ Tamtéž, s. 39.

⁴⁸ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 130.

⁴⁹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhov*. Krhov, 1923, s. 55. Uloženo na OÚ Krhov.

⁵⁰ Tamtéž, s. 59.

⁵¹ Tamtéž, s. 62.

⁵² Tamtéž, s. 63.

mandátů, lidovci jeden, sociální demokraté tři mandáty. Starostou byl zvolen opět Josef Stejskal.⁵³

25. ledna 1938 zaznamenali občané Krhova vzácný jev – byla vidět polární záře. 16. dubna téhož roku se konala slavnost u desky padlých vojáků v první světové válce, při níž měl starosta proslov, žáci recitovali básně a zpívala se hymna.⁵⁴

21. května 1938 za částečné mobilizace rukovali tři muži z obce. 14. září musel narukovat i místní učitel Alois Hnilička. Nového učitele se nepodařilo sehnat, proto děti vyučoval učitel Šplíchal ze Skalice nad Svitavou nebo učitelka z Černé Hory, o níž není známo více informací. Výuka tedy nebyla pravidelná. 10. října téhož roku se Alois Hnilička vrací. 23. září 1938 byla mobilizace mužů do 40 let, přičemž z obce tehdy narukovalo deset mužů.⁵⁵

2.3 Druhá světová válka a den osvobození v Krhově

Obec byla od roku 1939 označena jako Kerhow.⁵⁶ Za války platila povinnost zatemňovat okna. Nad obcí prolétala neustále německá letadla, která mířila ke Kuřimi a Brnu. Pamětníci udávají, že letadla prolétala vždy v celkovém počtu dvaceti pěti letadel. Bombardování se vesnici vyhnulo, ale takové štěstí neměli například majitelé jednoho gruntu v Černé Hoře či vlakové nádraží ve Skalici nad Svitavou.⁵⁷

V obci byly během druhé světové války vybudovány kryty v rokli pod Mrkovníkem a v rokli naproti kopci Osekovice. Tyto úkryty byly zakopány do strání a vypaženy kmeny ze smrků a borovic.⁵⁸

Obec Krhov byla osvobozena 9. května roku 1945. Toho rána byla slyšet střelba např. z Černé Hory, Blanska, Rájce-Jestřebí, a obyvatelé vesnice si ji nedovedli vysvětlit. Mysleli si, že se vrací Němci, ale byla to slavnostní salva Rudé armády, která postupovala od Varšavy přes Brno až do Prahy.⁵⁹ Německá armáda se dávala na ústup, a do Krhova se tak v poslední

---

⁵³ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 63. Uloženo na OÚ Krhov.

⁵⁴ Tamtéž, s. 65.

⁵⁵ Tamtéž, s. 65.

⁵⁶ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 130.

⁵⁷ Výpověď pamětnice pí M. Zachovalové.

⁵⁸ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 8. Uloženo na OÚ Krhov.

⁵⁹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 95 – 96. Uloženo na OÚ Krhov.

den války dostalo několik německých vojáků, kteří požadovali po místních obyvatelích jejich jízdní kola, aby se co nejdříve mohli dostat k Novému Městu na Moravě. Vojáci stavěli mladé muže z vesnice ke zdi s výhružkou, neseženou-li kola do půl hodiny, že je zastřelí. V té době bylo v celé vesnici celkem deset jízdních kol, která měli občané řádně poschovávána. Jakmile se mladí muži dostali z dohledu Němců, utíkali do lesa.⁶⁰ Němci si tedy vzali rukojmího pana B. Janička, vzápětí jej však propustili. Nakonec se vojákům podařilo sehnat asi dvě jízdní kola.⁶¹

Vypráví se, že téhož dne Bohumil Janiček, jeden z místních občanů, vyšel na kopec Osekovice a uviděl ruské vojáky. Jeho výkřiku „Ivan jede!“ se Němci zalekli, opustili vesnici a dali se na útek směrem k obci Lysice.⁶²

Po silnici, vedoucí ze Skalice nad Svitavou, táhla německá armáda, několik kilometrů dlouhá, směrem k již zmíněnému Novému Městu na Moravě. Doprovodem německých vojáků se stalo letadlo s rumunským letcem. Tohle letadlo se však stalo cílem palby dalších německých vojáků z hájku Rovná, kterým se podařilo letadlo sestřelit a mrtvého letce okrást o hodinky a boty. Při ústupu před Rusy německá armáda odstavovala vozy, děla, aj. na lukách v okolí obce. Ustupující němečtí vojáci stihli ještě jedno z děl zapálit, po čemž následoval výbuch tohoto děla. V době exploze byli nablízku dva muži z obce a výbuch děla usmrtil Aloise Horálka.⁶³ Poslední den války tak přinesl celkem dvě oběti – rumunského letce a místního obyvatele.

Po skončení války bydlelo v obci asi 20 – 25 ruských vojáků, kteří se s místními občany dělili o jídlo.⁶⁴ Mezi Rusy byl i rumunský lékař se svou rodinou.⁶⁵

Po druhé světové válce se obec dělila již na čtyři části: Trávníky, Dědina, Na Zahrádkách, U Školy.⁶⁶

---

⁶⁰ HORÁLEK, A. *Kronika*. Křhov, 1972, s. 6. Uloženo na OÚ Křhov.

⁶¹ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

⁶² Výpověď pamětnice pí M. Zachovalové.

⁶³ HORÁLEK, A. *Kronika*. Křhov, 1972, s. 6 - 7. Uloženo na OÚ Křhov.

⁶⁴ Tamtéž, s. 7.

⁶⁵ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

⁶⁶ HORÁLEK, A. *Kronika*. Křhov, 1972, s. 10. Uloženo na OÚ Křhov.

2.4 Situace a výstavba v obci v období 1945—1970

Pro druhé světové válce začali místní občané s opravami svých domů. Především chtěli docílit vytvoření komplexních bytových jednotek tak, aby každý domek měl nejméně dva pokoje, kuchyni a kompletní příslušenství. Za první republiky měla každá usedlost většinou jen jednu velkou místnost a kuchyni, která sloužila jako tzv. univerzální místnost, kde se vařilo, koupalo i spalo. Bylo také zvykem, že v jedné místnosti spávaly společně dvě rodiny. Po roce 1945 byly kuchyně nově vybaveny elektrickými či plynovými sporáky, lidé si zavedli nově i ústřední topení. Přestává se tedy topit dřevem a začíná se topit uhlím. Opravena byla i školní budova s číslem popisným 7, v níž byla kompletně rekonstruována bytová jednotka učitelského bytu, přistavěna koupelna a spíž. U školní třídy byla vyměněna okna.⁶⁷

Někteří obyvatelé neměli po válce svůj dům v dobrém stavu, proto byli nuceni ho do základů rozebrat a znovu postavit. Týkalo se to popisných čísel: 4, 5, 6, 12, 13, 14 a 17. U všech těchto domů byla provedena mj. odpadová kanalizace.⁶⁸

Národní výbory se staly základní organizací státní správy podle ústavního dekretu prezidenta republiky o národních výborech a prozatímním národním shromáždění ze dne 4. prosince 1944 č. 18 Úředního věstníku československého. Na základě vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/45 Sb. se v republice začaly zřizovat místní, okresní a zemské národní výbory. Místní národní výbor (dále jen MNV) se ustanovil v každé obci, tedy i v obci Krhov a dnem jeho vzniku zaniklo obecní zastupitelstvo. Místní národní výbory se řídily směrnicí ministerstva vnitra č. 6/45 Sb. Postavení těchto výborů bylo upevněno přijetím Ústavy 9. května v roce 1948.⁶⁹

První volby do MNV se v obci Krhov konaly dne 21. května 1945. Účastnilo se jich celkem osmdesát občanů. Kandidátní listina byla sestavena revolučním národním výborem, složeným ze členů Komunistické strany Československa (dále jen KSČ) a sociálních demokratů. Všichni navržení kandidáti z řad občanů byli přítomnými zvoleni, výjimkou byl Petr Kříž, za kterého byl dosazen náhradník, který byl jednohlasně zvolen. Funkci předsedy získal Josef Stejskal, místopředsedou byl zvolen Alois Hnilička, místní učitel, tajemníkem

---

⁶⁷ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 13 a 16. Uloženo na OÚ Krhov.

⁶⁸ Tamtéž, s. 23.

⁶⁹ ŠMERDA, Z. *Místní národní výbor Krhov 1945 – 1980 (1981)*. Blansko, 2008, s. 2.

Alois Horálek, pokladníkem Ladislav Šmerda. Dalšími členy byli: Bedřich Jakubec, Antonín Harvánek, Jaroslav Tejkal, Ludvík Janíček, Alois Alexa. Josef Kohoutek, Sejbal Jaroslav a František Řezníček byli uvedeni jako náhradníci. Tento výbor však neměl dlouhého trvání, protože pracoval pouze od 21. května do 8. září 1945 a celkem zasedal ve čtyřech schůzích. Další volby se tedy konaly dne 8. září 1945. V obci Krhov byly zastoupeny celkem čtyři politické strany – KSČ, Sociálně demokratická strana, Strana drobných zemědělců a Strana lidová, které si vyslaly do MNV své zástupce. Při volbě předsedy byl vznesen návrh, aby funkci předsedy MNV vykonával člen KSČ, a tak byl jednohlasně zvolen Alois Polívka, člen KSČ. Místopředsedou se stal František Harvánek za Lidovou stranu, tajemníkem Alois Horálek za Sociálně demokratickou stranu a pokladníkem Ladislav Šmerda též za Sociálně demokratickou stranu. Zvolená rada MNV ve svém funkčním období projednávala běžné události v obci, mj. opravy cest a obecních studní, odprodej pozemků na stavební místa či žádost Ladislava Vlacha ze samoty Pohodlí o odpojení této samoty od obce Drnovice a připojení k obci Krhov.⁷⁰ Žádost Ladislav Vlach podal v roce 1946 a zdůvodňoval ji faktem, že samota Pohodlí leží blíže obci Krhov a majitelé usedlosti na Pohodlí také vlastní hostinec, na který je obec Krhov odkázána, jelikož svůj vlastní hostinec nemá zřízen. Jeho žádost však ONV Boskovice postoupila MNV obce Drnovice, která patrně žádost zamítla.⁷¹

V roce 1945 také probíhaly volby do školní, rolnické, finanční, osvětové a stavební komise. Do řad školní komise byli zvoleni následující občané: Alois Alexa, Josef Štefka, Alois Hnilička a Antonín Janíček. Pozice v rolnické komisi obsadil Antonín Harvánek, Ladislav Šmerda, František Kohoutek a Ludvík Janíček. Do finanční komise byli zvoleni: Josef Štefka, Josef Řezníček, Antonín Janíček a Jaroslav Alexa. V osvětové pozici mohli působit: Alois Hnilička, Petr Lepka a Alois Alexa. Rada MNV ujednala, že pozice ve stavební komisi obsadí členové rady společně s pátým zvoleným členem Bedřichem Jakubcem.⁷²

27. června 1946 nastala změna ve složení členů MNV na základě vládního nařízení a směrnic, vydaných dne 27. května 1946. Na základě těchto směrnic si každá složka v obci vyšle do MNV takový počet zástupců, který bude odpovídat jejich početnímu zastoupení v obci. Za KSČ zde tedy byli zvoleni tři zástupci, za Stranu sociálně demokratickou čtyři zástupci a za Stranu lidovou dva zástupci. Přestože Sociálně demokratické straně náležela

---

⁷⁰ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 119 – 122. Uloženo na OÚ Krhov.

⁷¹ ONV Boskovice, inv. č. 301, karton 86, list 269 – 270. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

⁷² HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 122 – 123. Uloženo na OÚ Krhov.

funkce předsedy, předsedou MNV byl zvolen Ludvík Kejduš za KSČ a Strana sociálně demokratická si ponechala funkci místopředsedy. Tuto pozici tak získal Alois Horálek. Nově zde byla stanovena komise bytová, jež se skládala z členů komise stavební, a komise mléčná, která sestávala z členů komise rolnické. Nově zvolená rada MNV řešila mj. záležitosti spojené s postavením prádelny, vybudováním vodovodu v obci, zhotovením projektu na kulturní dům či rozdělení pozemků na Chlumu.⁷³ V roce 1946 se Místní národní výbor obce Obora dohodl s obcí Krhov na místě společného mezníku na pozemcích Chlumu, a obce se tak zavázaly, že budou hospodařit samostatně každá na své polovině.⁷⁴

V květnu roku 1946 se konaly volby do Prozatímního národního shromáždění, kterých se v obci Krhov zúčastnilo ze sto třiceti voličů celkem sto osmnáct voličů. Oprávnění k volbám mělo jen sto dvacet dva občanů z celkového počtu voličů. Jeden občan se nemohl zúčastnit voleb z důvodu překážky výkonu volebního práva podle § 24 zákona č. 28/1946 Sb. Dalším sedmi osobám byl v této obci vystaven voličský průkaz dle § 15 zákona o úpravě voličských seznamů č. 28/1946 Sb. KSČ zde získala celkem třicet devět hlasů, Čs. strana lidová dvacet pět hlasů, Čs. strana národně socialistická čtyřicet devět hlasů a Čs. sociální demokracie pouhých pět hlasů.⁷⁵

V květnu roku 1948 se konaly další volby do Národního shromáždění. V obci Krhov bylo toho roku celkem sto dvacet čtyři voličů, přičemž čtyřem osobám bylo volební právo odebráno z důvodu vystavení volebního průkazu dle již zmíněného zákona č. 28/1946 Sb. K volbě se dostavilo celkem sto třináct občanů, ale pouze sto jedenáct hlasů bylo uznáno platnými.⁷⁶

V roce 1948 musela obec Krhov dodatečně zažádat o povolení ke stavbě místní kaple, která byla dostavěna již roku 1932 bez jakéhokoliv druhu povolení. Téhož roku Okresní národní výbor v Boskovicích schválil žádost o převedení kaple do správy obce Krhov. Kaple je umístěna na pozemku, který patřil dvěma majitelům, občanům Krhova: Petru Křížovi a Josefu Štefkovi. Majitelé pozemku dostali za odstoupené části svého pozemku zapláceno z peněz, které byly vybrány na stavbu kaple.⁷⁷

---

⁷³ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 124 – 126. Uloženo na OÚ Krhov.

⁷⁴ ONV Boskovice, inv. č. 301, karton 86, list 24. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

⁷⁵ ONV Boskovice, inv. č. 286, 287, karton 62, list 162 - 163. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

⁷⁶ ONV Boskovice, inv. č. 288, karton 63, list 278 – 288. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

⁷⁷ ONV Boskovice, inv. č. 305, karton 91, list 188 – 198. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

1. května roku 1950 byla uvedena do provozu družstevní prádelna, kterou postavili místní občané, a ženám tak odpadla starost s donášením vody na praní prádla. O praní prádla v družstevní prádelně vzrostl obrovský zájem, proto bylo nutné se až dva dny předem na praní objednávat. Takové prádelny v okolních obcích neexistovaly, proto sem dojížděly prát i ženy, které se z Krhova provdaly např. do Drnovic či Jabloňan. V prádelně se pralo až do roku 1957. V tomto roce byl totiž vybudován obecní vodovod a ženy si začaly postupně obstarávat vlastní pračky do svých domácností.⁷⁸

Na základě přípisu ONV Boskovice č. 173/I-I/13/4-1950 z 19. srpna 1950 museli všichni zvolení členové MNV složit slib zástupci okresu Josefu Dudkovi a musí také zvolit tzv. referentský sbor, přičemž každý referent bude plně zodpovídat za svůj referát. Rada MNV Krhov zvolila pět takových referátů a zároveň proběhla volba předsedy MNV, ve které byl zvolen Josef Řezníček.⁷⁹ V roce 1951 však vyhořely v obci dva rodinné domy – dům předsedy MNV Josefa Řezníčka a dále dům Františka Lepky. Kvůli vytíženosti, spojené s opravami domu po požáru, se Josef Řezníček vzdal funkce předsedy MNV.⁸⁰ Na jeho místo byl tedy roku 1951 navržen a jednohlasně zvolen Alois Horálek. Během jeho předsednictví se na schůzích MNV projednávalo každý rok mj. sestavení a schválení finančního plánu, plnění dodávek zemědělských výrobků, bezpečnost v obci, výpomoc zemědělcům, povolování domácích porážek vepřů či úpravy místních komunikací.⁸¹

Co se týče technické vybavenosti vesnice, telefon byl do obce zaveden až roku 1951, do té doby využívali místní obyvatelé telefonní ústřednu ve Skalici nad Svitavou.⁸² V rozmezí let 1945—1974 bylo v obci vystavěno celkem čtrnáct nových staveb.⁸³

Na počátku 50. let bylo nutné rozebrat stávající trafostanici, která vadila na místě stavby kulturního domu, proto byla vybudována nová trafostanice před domem s číslem popisným 38. Také veřejné osvětlení v obci bylo zcela nedostačující, protože se zde nacházela pouze čtyři světla. Po druhé světové válce se jejich počet rozšířil na jedenáct. Došlo také k vylepšení elektroinstalace ve všech domácnostech. Při dokončování stavby budovy JZD

---

⁷⁸ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 19 – 21. Uloženo na OÚ Krhov.

⁷⁹ Tamtéž, s. 127 – 129.

⁸⁰ Tamtéž, s. 39 – 40.

⁸¹ Tamtéž, s. 130 – 136.

⁸² Tamtéž, s. 11.

⁸³ Tamtéž, s. 34.

provedly Jihomoravské elektrárny výstavbu samostatné linky pro JZD a umístily trafostanici také do areálu družstva.⁸⁴

V první polovině 50. let 20. století došlo po několikerém upomínání Národního podniku Krajské správy spojů se sídlem v Brně k výstavbě místního veřejného rozhlasu.⁸⁵

Další dochovaný záznam o činnosti MNV obce Krhov pochází až z roku 1953, o čemž svědčí zápis ze schůze rady datovaný dnem 12. března 1953, kdy přítomní členové Oldřich Lepka, Petr Kříž, Jaroslav Řezníček a Antonín Janíček v čele s předsedou Aloisem Horálkem odsoudili nechuť hospodařících zemědělců používat při pěstování polních kultur sovětské metody a svoji pozornost zaměřili také na soukromě hospodařící rolníky a jejich nedostatečné plnění předepsaných dávek. Téměř na každé schůzi MNV se mj. hodnotila mezinárodní a vnitropolitická situace a postupy sezónních prací v zemědělství. Ustanovující zasedání MNV Krhov dne 26. května 1954 potvrdilo ve funkci předsedy MNV Krhov stávajícího předsedu Aloise Horálka, který ve své funkci setrval až do roku 1964.⁸⁶

Voleb do Národního shromáždění, které se konaly v listopadu roku 1954, se zúčastnilo sto dvacet občanů. Svými odevzdanými hlasy podpořili kandidáta Národní fronty Josefa Illu.⁸⁷

Roku 1955, tzn. rok před dokončením stavby kulturního domu, začal MNV jednat o vybudování vodovodu v obci. Původní plán počítal s nainstalováním studničního hydrantu před kulturním domem, což by zlepšilo situaci v dolní části obce. Jelikož však horní část obce byla po stránce vody na tom nejhůře z celé vesnice, vznesla proti tomuto návrhu námítku, které bylo vyhověno s tím, že se postaví ještě jeden hydrant u domu s č. p. 12. Předseda MNV Alois Horálek obstaral vodovodní potrubí v délce 500 m, což znamenalo, že i domy v horní části vesnice mohly mít vodu zavedenou až do domu. S výkopem pro vodárnu a i pro potrubí bylo započato dne 29. října 1955. Dne 19. ledna 1956 občané na schůzi MNV odsouhlasili zavedení kompletního vodovodu po celé obci. Bylo tedy nutno posílit zdroj vody zvětšením obsahu studny na Trávníkách, postavit další vodárnu na Trávníkách a provést další nutné výkopy. Na stavbě vodáren se podíleli místní občané, vodoinstalaci včetně položení potrubí provedly Pozemní stavby Brno. Vodovod obce neměl vodojem a čerpání a napájení potrubí se provádělo tlakovou nádrží o obsahu 1500 litrů v každé vodárně. O nerušený provoz se staral Jaroslav Řezníček, později Jan Fiala. O čerpání vody a kontrolu čerpadel se staral

⁸⁴ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 34. Uloženo na OÚ Krhov.

⁸⁵ MNV Krhov, inv. č. 144, karton 4, list 263. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

⁸⁶ ŠMERDA, Z. *Místní národní výbor Krhov 1945 – 1980 (1981)*. Blansko, 2008, s. 2 – 3.

⁸⁷ ONV Boskovice, inv. č. 289, karton 64, list 60 - 61. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

Petr Lepka, později také Antonín Španěl. Na obecní vodovod bylo po dostavení kravína roku 1960 napojeno i středisko Jednotného zemědělského družstva (dále jen JZD).⁸⁸

Od roku 1956 jsou tedy jednotlivé domy napojeny na nově vybudovaný obecní vodovod. Od 60. let 20. století probíhají pouze opravy poruch na vodovodním potrubí. V roce 2009 byl vodovod na Trávníkách přeložen ze soukromého pozemku Jana Janíčka na pozemek obecní. O stav vodovodní sítě se v současnosti stará Jan Nečas. V současné době se také jedná o možnosti přijetí dotace na rozsáhlou rekonstrukci vodovodu v obci.⁸⁹

Následovaly volby do Národního shromáždění v roce 1957, kterých se v obci Krhov zúčastnilo sto osm voličů z celkového počtu sto osmnácti voličů zapsaných ve volebním obvodu do seznamu voličů. Ve volební komisi zasedal Jaroslav Řezníček, jakožto předseda, dále Karel Huk (náměstek), Oldřich Lepka (tajemník), Stanislav Šmerda a František Alexa. Zástupce volební komise pro rok 1957 byl Alois Horálek. Volby proběhly za přítomnosti zástupců obvodních volebních komisí – Josefa Jakubce, Jana Janíčka, Petra Lepky, a za přítomnosti zmocněných zástupců tisku – Mojmíra Lepky za MN NF.⁹⁰

Od roku 1957 přihlášením zemědělců do JZD se značně rozšířila administrativní práce MNV. Další starostí MNV se staly záležitosti spojené se stavbou kravínu, drůbežárny a stáje pro vepřový žír. Ve volebním období 1960—1964, za předsednictví Aloise Horálka, se práce členů MNV rozšířila navíc o řízení JZD. Naopak ve volebním období 1964—1971, za předsednictví Vladimíra Chladila, se práce MNV podstatně snížila jak po stránce řízení, tak po stránce výpomoci JZD, protože JZD Krhov se sloučilo s JZD Jabloňany.⁹¹

V roce 1964 došlo k obměně funkcionářů MNV Krhov a předsedou byl ustanovujícím zasedáním MNV Krhov zvolen Vladimír Chladil.

V letech 1971—1980 předsedal MNV Jan Fiala. Poprvé byl zvolen ve volbách, konajících se dne 27. listopadu 1971. Bylo odevzdáno sto třicet pět platných hlasovacích lístků a zvoleno bylo celkem jedenáct poslanců. Do rady MNV tak byli mj. zvoleni: Alois Horálek, Josef Řezníček, Dagmar Korčáková a Petr Lepka. Zajímavým faktem je, že v době před volbami se musela schvalovat i tzv. bezpečnost obce po dobu předvolebních a volebních dní, kterou měly zajišťovat celkem tři hlídky. O přesném průběhu voleb bylo nutné podat

---

⁸⁸ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 68 - 72. Uloženo na OÚ Krhov.

⁸⁹ Zápisy z jednání obecního zastupitelstva, r. 2009, 2010. Uloženo na OÚ Krhov.

⁹⁰ ONV Boskovice, inv. č. 291, karton 66, list 109. Uloženo v SOKA Blansko, pobočka Boskovice.

⁹¹ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 137 – 139. Uloženo na OÚ Krhov.

zprávu ONV Boskovice, ve které volební komise musela informovat o atmosféře voleb či mimořádných událostech, které při volbách nastaly.⁹²

Při MNV Krhov působila mj. finančně-rozpočtová komise, dále komise pro veřejný pořádek, komise výstavby, kulturně-školská komise a komise zemědělská. Komise pro veřejný pořádek zajišťovala organizátorsko-výchovnou a kontrolně-preventivní činnost, konkrétně pečovala o požární ochranu obce, stav vozovky, dodržování nočního klidu či kontrolu dodržování uzavírací doby v místním pohostinství. Dochované materiály také svědčí o existenci tzv. komise v oblasti mládeže, tělesné výchovy a sportu, která působila v rámci kulturně-školské komise a zabývala se výchovou mládeže, ideovou výchovou mládeže, ale také vytvářela podmínky pro rozvoj tělesné výchovy v obci.⁹³

2. 4. 1 Jednotné zemědělské družstvo

V roce 1956 začal MNV Krhov uvažovat o založení Jednotného zemědělského družstva. Jakmile se návrh dostal na veřejnost, vesnice se rozdělila na dvě skupiny obyvatel: jedna skupina byla pro založení JZD, druhá stála proti tomuto návrhu. Zpočátku se MNV podařilo získat 31,9 ha orné půdy z celkem 125 ha půdy, kterou obec obhospodařovala. Majitelé této půdy vyplňovali přihlášky pro vstup do JZD především z toho důvodu, že jejich půda neměla nikterak velkou rozlohu, a tudíž nesloužila jako jejich hlavní zdroj obživy. Pro založení JZD bylo nutné učinit několik opatření. Nejdříve byla podána žádost ONV v Boskovicích o zaslání odborného pracovníka, který by MNV Krhov pomohl se záležitostmi spojenými se založením družstva. Na společnou schůzi rady MNV a výboru KSČ se tedy dostavil Oldřich Lev a Stanislav Janků, kteří poskytli radě MNV potřebné informace. Do konce roku 1956 bylo tedy v obci Krhov založeno menšinové Jednotné zemědělské družstvo. Na ustanovující schůzi bylo navrženo a zvoleno představenstvo družstva: Antonín Janíček – předseda, Antonín Harvánek – místopředseda, Alois Horálek – účetní, Marie Lepková, Marie Hýsková a Marie Kolářová – členky představenstva. Zemědělský odbor ONV Boskovice schválil veškeré požadavky MNV Krhov, které výbor podal před samotným

---

⁹² MNV Krhov, inv. č. 25, volně, list 9 – 23. Uloženo v SOKA Blansko, pobočka Boskovice.

⁹³ MNV Krhov, inv. č. 29, karton 1, list 215 – 216. Uloženo v SOKA Blansko, pobočka Boskovice.

založením družstva, a tak byla JZD povolena těžba písku, přidělena finanční částka na úpravu cesty do lomu a přidělen traktor.⁹⁴

Roku 1957 členové družstva provedli ustájení hospodářských zvířat. Dojnice byly ustájeny ve stáji domu č. p. 24, jehož majitel byl Jaroslav Sejbal. Mladý dobytek a vepře ustájil Antonín Harvánek ve stáji svého domu č. p. 9.

I přes to, že družstvo nepatřilo mezi velká, podařilo se mu v povinných dávkách odevzdávat obiloviny, mléko, vepřové i hovězí maso. Dále družstvo vyváželo písek z lomu, což činilo značný zdroj příjmů.

Na konci roku 1957 vstoupili do JZD největší zemědělci z obce Krhov: Josef Alexa (č. p. 8), Ludvík Kejduš (č. p. 12) a Josef Štefka (č. p. 13). Zároveň s nimi vstoupili do JZD i zemědělci podstatně menší, a tak v obci zůstali pouze dva soukromníci: František Harvánek (č. p. 3) a Jiří Špaček (č. p. 11). Na pomezí let 1973—1974 jim však byla půda odňata, protože ji stejně nechávali ležet ladem.

27. února 1958 se konala výroční schůze JZD, na které předseda družstva Antonín Janíček a účetní JZD Alois Horálek seznámil všechny přítomné mj. o plnění dodávek státu, přičemž JZD Krhov splnilo dodávky obilovin na 115 %, brambory na 110 %, hovězí maso na 85 %, vepřové maso na 140 %, mléko na 110 % a vejce na 108 %. Také po finanční stránce si JZD nevedlo špatně, protože mohlo vyplatit 21,50 Kčs na tzv. pracovní jednotku s prémie 1,50 Kčs. Na této schůzi proběhla i volba nového představenstva JZD, v níž byl zvolen Josef Štefka předsedou, Antonín Harvánek místopředsedou, Josef Alexa účetním, Antonín Janíček zootechnikem, Ludmila Alexová, Hedvika Horálková a Marie Lepková členkami družstva.⁹⁵

Jelikož zemědělci v obci Krhov nevlastnili žádnou větší hospodářskou budovu, podal již počátkem roku 1957 MNV Krhov žádost o přidělení finanční částky na stavbu kravínu zemědělskému odboru ONV Boskovice. Současně byl zaslán plán s vymezením stavebního obvodu pro stavbu kravínu na trati Na Podrovným. Stejně jako stavby kulturního domu v letech 1953—1956, tak i výstavby kravínu se ujali místní obyvatelé pod vedením MNV Krhov a organizace KSČ. Během roku 1957 došlo nejen ke schválení podané žádosti, ale byly také provedeny přípravné práce ke stavbě a položeny základy kravína. Stavba rychle pokračovala, tak již roku 1960 byly dokončeny elektroinstalační práce, stájová mechanizace,

⁹⁴ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 96 - 102. Uloženo na OÚ Krhov.

⁹⁵ Tamtéž, s. 103 – 109.

dojíací zařízení a mohly být ustájeny dojnice. Ustájení dojníc však neproběhlo bez problémů, protože obyvatelé svod dobytka do prostor JZD neustále oddalovali. Teprve po urgenci MNV Krhov byly dojnice ustájeny, avšak někteří družstevníci si jeden nebo dva kusy dobytka doma ponechali s vysvětlením, že v kravíně pro ně není dostatek místa.⁹⁶

Vepři a prasnice byli ustájeni ve chlévech majitelů Harvánekových, jejichž stáje pojaly i 90 kusů dobytka. V roce 1964 však vneslo představenstvo družstva požadavek k ustájení vepřů v prostorách JZD a pro tento záměr byla vystavěna nová stáj. V prvním roce ustájení v prostorách JZD došlo k velikému úhynu čerstvě narozených selat, což představenstvo družstva vyřešilo oddělením prasnic do samostatných kotečů. Problémy s úhynem však neustaly, proto byly prasnice dány na jatka a selata se začala nakupovat. V roce 1969 Výrobní zemědělská správa v Blansku projednala chov vepřového dobytka a rozhodla se postavit velkovýkrmu v obci Šebetov. Velkokapacitní výrobní tak převzala výrobu a výkup za několik vesnic v okrese, tedy i za obec Krhov, a tím zanikl chov vepřů v JZD Krhov.⁹⁷

Počátkem roku 1969 došlo ke sloučení JZD Krhov s JZD Jabloňany. Vedení družstva Krhov tak bylo přestěhováno do Jabloňan, hospodářská zvířata však zůstala ustájena v Krhově. V roce 1972 došlo ke sloučení JZD Krhov - Jabloňany s JZD Bořitov, Černá Hora a roku 1974 také s JZD Obora. Družstvo dostalo název JZD Bořitov – Černá Hora a jeho výměra celkově činila 1 847 ha zemědělské půdy.⁹⁸

Až do konce 80. let 20. století byly v kravíně JZD Krhov ustájeny dojnice, po jejich vystájení byly prostory JZD nabídnuty k pronájmu. Prvním nájemcem byla společnost Transmark s. r. o., která přebudovala prostory kravína na dřevařskou výrobní. Od roku 1994 je nájemcem dřevařská a dopravní společnost Factom s. r. o. se sídlem v Brně.⁹⁹

2. 4. 2 Místní drůbežárna

Zpočátku představenstvo JZD Krhov považovalo chov slepic za nevýdělečný podnik, ale po naléhání zemědělského odboru ONV Boskovice JZD Krhov na stavbu drůbežárny přistoupilo. Stavba byla schválená radou MNV roku 1959. Ještě téhož roku místní občané

⁹⁶ HORÁLEK, A. *Kronika. Krhov, 1972*, s. 110 - 114. Uloženo na OÚ Krhov.

⁹⁷ HORÁLEK, A. *Kronika. Krhov, 1972*, s. 116 - 118. Uloženo na OÚ Krhov.

⁹⁸ *Almanach setkání rodáků a přátel obce. Jabloňany, 2007*, s. 31. – 32.

⁹⁹ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

začali stavět a roku 1960 byla jednopatrová drůbežárna dokončena. V přízemí se nacházela odchovna kuřic a v prvním poschodí se nalézal prostor pro nosnice. Již v prvním roce fungování místní drůbežárny připadlo na jednu nosnici celkem sto padesát dva ks vajec, což představovalo o polovinu více vajec v porovnání s dobou, když byly slepice umístěny u dvou místních občanek v soukromém chlévě.¹⁰⁰

V průběhu 80. let 20. století byla budova drůbežárny pronajímána a sloužila jako sklad nebezpečného materiálu. V roce 2006 byla budova odkoupena, rekonstruována, a získala tak podobu rodinného dvougeneračního domu.¹⁰¹

2.5 Situace a výstavba v obci v období od 70. let 20. století po současnost

V říjnu roku 1972 podal MNV Krhov žádost Odboru místního hospodářství, obchodu a cestovního ruchu ONV Boskovice o finanční částku na rekonstrukci veřejného osvětlení. Dosavadní osvětlovací tělesa byla již zastaralá a z větší části i provozu neschopná. ONV Boskovice žádosti vyhověl a MNV Krhov poskytnul částku ve výši 20 000 Kčs.¹⁰² K 1. listopadu 1975 bylo v obci celkem dvacet jedna světelných bodů.¹⁰³

Roku 1973 byl uveden do provozu místní rozhlas. Výstavbu rozhlasu provedl Komunální podnik města Kunštát. Téhož roku bylo rozšířeno veřejné osvětlení na 20 svítidel. Místní občan Jan Fiala sestrojil roku 1974 samočinné automatické zapínání a vypínání všech světel veřejného osvětlení.¹⁰⁴

Po skončení druhé světové války se místní občané shodli na výstavbě nové kanalizace. Nejdříve byla vystavěna kanalizace v ulici U Školy, která měřila celkem 180 m. Druhá etapa výstavby kanalizace byla provedena roku 1967 a napojila se na kanalizaci vedoucí ulicí U Školy směrem k potoku Úmoří. Její délka byla celkem 230 m. Třetí část stavby kanalizace byla započata roku 1974. Kanalizace, která celkem měřila 175 m, začínala u kulturního domu a vedla směrem k autobusové zastávce.¹⁰⁵

---

¹⁰⁰ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 114 – 116. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁰¹ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹⁰² MNV Krhov, inv. č. 140, karton 4, list 196. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁰³ MNV Krhov, inv. č. 141, karton 4, list 231. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁰⁴ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 79 – 81. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 82 – 85.

Na schůzi rady MNV dne 22. srpna 1972 byl schválen návrh o poplatcích ze psů, který nabyl platnosti 1. ledna 1973. Každý majitel tak musel zaplatit 30 Kčs za svého psa, a za každého druhého psa 50 Kčs.¹⁰⁶

V roce 1973 provedl MNV Krhov soupis hospodářských zvířat v obci. Ve sčítacím protokolu bylo zapsáno šest set dvacet devět ks drůbeže, deset koz, čtyři ovce a beraní, dvacet šest vepřů, šest krav a dva koně.¹⁰⁷

Každým rokem vykupoval Zemědělský nákupní a zásobovací závod Skalice nad Svitavou ovčí vlnu od drobných chovatelů z Krhova. Např. při výkupu ovčí vlny v květnu roku 1979 prodali svoji vlnu občané: Josef Alexa, Ludvík Janíček, Ludvík Kejduš a Růžena Kejdušová.¹⁰⁸

Plenární zasedání ONV Blansko dne 20. prosince 1979 schválilo podle § 16 odst. 1 zákona č. 36/60 Sb., o územním členění státu, sloučení MNV Krhov s MNV Skalice nad Svitavou a zřízení společného MNV se sídlem ve Skalici nad Svitavou. Následnou integraci schválili místní občané na veřejné schůzi konané dne 26. října 1979. K opětovnému osamostatnění obce dochází v roce 1990, kdy rada MNV Skalice nad Svitavou projednala žádost Občanského výboru MNV Krhov o vyjádření se k možnosti vytvoření samostatného MNV. Souhlas s osamostatněním vyslovila většina obyvatel obce Krhov, proto došlo k 1. lednu 1991 k odtržení MNV Krhov od MNV Skalice nad Svitavou.¹⁰⁹ Starostou obce byl zvolen Václav Alexa, který tuto funkci zastával dvě funkční období, do roku 1998, kdy byl starostou obce zvolen Josef Novotný.¹¹⁰

V roce 1996 byla provedena plynofikace celé obce a rovněž došlo k rozšíření telefonní sítě. Se zavedením podvojného účetnictví v roce 2000 nastala povinnost obecním úřadům zpracovávat účetnictví v elektronické podobě, proto byl Obecní úřad Krhov vybaven počítačem a tiskárnou v hodnotě 37 tisíc Kč.¹¹¹

V roce 2000 se však konaly mimořádné volby, protože dosavadní starosta Josef Novotný odstoupuje ze své funkce z důvodu změny trvalého bydliště. V mimořádných volbách byla zvolena dosud první starostka obce Ilona Tajovská. Ve volbách do obecních zastupitelstev roku 2002 a také 2006 byla opětovně zvolena společně s obecním

¹⁰⁶ MNV Krhov, inv. č. 5, volně, list 20. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁰⁷ MNV Krhov, inv. č. 78, karton 2, list 309. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁰⁸ MNV Krhov, inv. č. 66, karton 2, list 235. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁰⁹ ŠMERDA, Z. *Místní národní výbor Krhov 1945 – 1980 (1981)*. Blansko, 2008, s. 4.

¹¹⁰ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹¹¹ JANÍČKOVÁ, J. *Kniha závazků 2000—2009*. Krhov, 2000—2009, s. 1 - 35. Uložena na OÚ Krhov.

zastupitelstvem: František Páral – místostarosta, Jarmila Janíčková – účetní, Karla Lacková – pokladní a členové zastupitelstva: Miroslav Janíček, Josef Alexa a Radmila Alexová.¹¹²

Roku 2001 byla provedena oprava veřejného osvětlení v hodnotě 39 900 Kč. O rok později došlo k havárii na vodovodním řadu, jejíž oprava stála 41 tisíc Kč. V roce 2008 obec Krhov rekonstruovala prostory obecního úřadu, přičemž došlo k výměně topení, opravě vodovodní sítě a podlah, pořízení nového nábytku a koberců. Se zavedením Czech pointu v roce 2009 vyvstala Obecnímu úřadu Krhov povinnost pořídit nový počítač a čtečku dat v hodnotě 85 tisíc Kč. Na nové technické vybavení dostala obec dotaci od Ministerstva vnitra ČR ve výši cca 70 tisíc Kč.¹¹³

Roku 2010 se konaly další volby do obecních zastupitelstev, ve kterých byl zvolen současný starosta obce JUDr. Jaroslav Řezníček, místostarostka Hana Hýsková, pokladní a předsedkyně výboru pro občanské záležitosti Karla Lacková, předseda kontrolního výboru Mgr. Jiří Fiala, předseda finančního výboru David Havíř, členové zastupitelstva a výboru Jiří Fiala a Miroslav Meluzín. Účetní obce byla jmenována Jarmila Janíčková.¹¹⁴

---

¹¹² Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹¹³ JANÍČKOVÁ, J. *Kniha závazků 2000—2009*. Krhov, 2000—2009, s. 1 - 35. Uložena na OÚ Krhov.

¹¹⁴ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

3 Státní, okresní a místní komunikace

Na počátku 20. století v obci Krhov převládaly místní komunikace v podobě polních nezpevněných cest, které se opravovaly tzv. škvárou - vyhořelým uhelným odpadem získaným z dolu u hájku Rovná. Oprava cest byla vždy prováděna před žněmi, kdy byla vyhlášena tzv. pracovní povinnost, a každý majitel domu se musel dostavit k těmto nutným opravám.¹¹⁵

Hlavní cesta k obci, vedoucí od státní silnice, nebyla také zpevněna. Teprve na základě komisionálního šetření konaného dne 13. července 1920 byla povolena stavba okresní silnice II. třídy od říšské silnice směrem k obci. Stavba mohla být započata začátkem května roku 1921 a koncem léta téhož roku byla také ukončena. Stavbu silnice provedl zednický mistr ze Svitávky Jindřich Kachlík a dohledu nad stavbou se ujal silniční výbor Boskovického okresu v čele s dr. Josefem Kirchmannem. Silnice měřila celkem 986 metrů, vedla přes celou obec až k domu s číslem popisným 11. Na stavbu silnice přispěly Silniční výbory Boskovického a Kunštátského okresu, dohromady částkou 63 782 Kč, dále Ministerstvo sociální péče částkou 12 000 Kč a Moravský zemský výbor 8 000 Kč. Celkem tedy 83 782 Kč.¹¹⁶

Roku 1935 obec prováděla opravu veřejných cest.¹¹⁷ V letech 1967—1968 Správa silnic Boskovice vybudovala zpevněnou komunikaci od domu s číslem popisným 11 až na konec vesnice. V roce 1969 se JZD Krhov sloučilo s JZD obce Jabloňany, proto byla vybudována nová polní cesta, vedoucí z Krhova do Jabloňan, v místě dnešní silnice.

Počátkem 70. let 20. století se začaly budovat mosty přes potok Úmoří. Investorem stavby prvního mostu bylo středisko OSPZI se sídlem v Dolní Lhotě. Od června roku 1970 do 28. července 1972 probíhala stavba druhého mostu přes potok Úmoří. 8. ledna 1972 byl vytyčen oblouk mezi oběma mosty. Na tento úsek silnice byl navážen nepotřebný materiál z kamenolomu v Lysicích. Vytyčení 305 metrů dlouhého úseku od druhého mostu až ke skalické silnici bylo provedeno 26. srpna 1972. Z lomu bylo naváženo rumovisko, drť a kameny, které musely být mnohdy drceny na menší. Na stavbě se podíleli skoro všichni občané vesnice.

¹¹⁵ HORÁLEK, A. *Kronika. Krhov, 1972*, s. 85. Uloženo na OÚ Krhov.

¹¹⁶ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova. Krhov, 1923*, s. 26. Uloženo na OÚ Krhov.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 53.

V březnu roku 1973 začali místní občané se stavbou autobusové čekárny Na Trávníkách a téhož roku v květnu Okresní správa silnic provedla urovnání vozovky, ovšem byla nanесena jen jedna vrstva šterku. Na nanесení druhé a konečné vrstvy šterku museli místní občané čekat do dubna roku 1974, kdy mohla být celá stavba silnice převedena do užívání. První autobus tudy mohl projet již 21. června roku 1974, jak se uvádí v dochovaných materiálech. Projíždění autobusů přes obec Krhov zajistil místní občan, Alois Kejduš, pracovník ČSAD.¹¹⁸

V současnosti veřejné komunikace podléhají v každém roce opravám, protože dochází k jejich značnému znehodnocení především v zimním období. Opravy silnic stojí Obec Krhov vždy minimálně 200 tisíc Kč ročně. V roce 2010 byl položen nový povrch veřejné komunikace v ulici vedoucí k místnímu hřišti za téměř půl milionu Kč, na který byla obci Krhov přidělena dotace od Jihomoravského kraje ve výši 200 tisíc Kč.¹¹⁹

Obec Krhov leží asi 3 km od tzv. autostrády, což je nedokončená dálnice, která byla budována Němci za 2. světové války. Po Anschlusu Rakouska Němci považovali za nutnost zajistit silniční spojení Vídně s již vystavěnou sítí dálnic v Pruském Slezsku a správním sídlem Vratislav (Breslau) v Polsku. Jihozápadně od Vratislavi se silnice měla napojit na berlínskou dálnici. Celkově měla být dlouhá 320 km. Stavba probíhala od 11. dubna 1939 do 30. dubna 1942, kdy musela být především kvůli válečným neúspěchům nacistů přerušena. Dálnice měla být stavěna podle německých norem. Autostrádu označujeme jako exiteritoriální, tj. průchozí, protože měla československým územím jen procházet.¹²⁰

Stavbu prováděly Říšské automobilové dráhy, ale podílelo se na ní i mnoho obyvatel z Protektorátu Čechy a Morava. Celkem bylo zřízeno 14 pracovních táborů, jeden z nich se nacházel u obce Lysice.¹²¹ Byly zřízeny i tzv. stavební dvory. Stavební dvůr sdružení firem Pittel & Brausewetter a Lanna a. s. se nacházel poblíž dnešního křížení nedokončené dálnice se silnicí Skalice nad Svitavou a Drnovice. Sdružení firem postavilo také nákladní lanovku pro dopravu písku na stavenišť dálnice. Lanovkou byl přepravován písek, který se těžil na Velkém Chlumu u Bořitova. V současné době se v místech koncové stanice lanovky

---

¹¹⁸ HORÁLEK, A. *Kronika. Krhov, 1972*, s. 86 – 91. Uloženo na OÚ Krhov.

¹¹⁹ JANÍČKOVÁ, J. *Kniha závazků 2000—2009*. Krhov, 2000—2009, s. 1 - 35. Uložena na OÚ Krhov.

¹²⁰ JANDA T. a kol. *Německá průchozí dálnice*. 1. díl. Severní úsek. Praha: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2008, s. 2.

¹²¹ Tamtéž, s. 25.

z Velkého Chlumu dají nalézt pozůstatky této stanice – např. betonové patky nebo základy budov.¹²²

V letech 1946—1947 byla provedena demontáž zbylých stavebních zařízení a odvezen použitelný stavební materiál. Po osvobození mělo Československo jiné priority a s dokončením dálnice nepočítalo, a tak se o dostavbě začalo uvažovat až v 60. letech. V současné době je podáno mnoho variant vedení rychlostní silnice R43 (název projektu od 90. let 20. století), ale stavba se stále odkládá.¹²³

---

¹²² JANDA T. a kol. *Německá průchozí dálnice*. 1. díl. Severní úsek. Praha: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2008, s. 38.

¹²³ Tamtéž, s. 2.

4 Římskokatolická farnost v Bořitově

Obec Krhov vždy patřila pod římskokatolickou farnost v Bořitově. Ve farnosti Bořitov byl od 20. března 1894 katolickým farářem František Harvánek, který od roku 1885—1893 působil jako pomocný kaplan svého předchůdce děkana Klementa Pospíšila. František Harvánek svoji funkci zastával až do své smrti dne 7. března 1915. V období 1. světové války roku 1915 nastupuje službu katolického kněze Antonín Mazal. 20. října 1921 byl jmenován správcem letovického děkanství a 24. prosince 1922 samotným letovickým děkanem. Roku 1933 byl jmenován boskovským arciknězem.¹²⁴

Od 1. září 1918 nastupuje na místo zdejšího faráře Ladislav Matyáš, o rok později, tedy 1. září 1919 František Hanzl, dále pak Josef Jančík, a to od 1. září do 1. října 1923. Karel Koch zastává tuto funkci od 1. prosince 1926 až do poloviny roku 1936. Od 1. července 1936 do konce roku 1936 se objevuje jistý Adolf Peňáz, od srpna roku 1937 je to Alois Boček. Jan Hadrava vykonává svou funkci od 1. září 1938. Mezi léty 1938—1946 se v bořitovské farnosti vystřídali následující faráři: Václav Kosina, P. Zdražil, Bedřich Kolář. František Pazderka se jím stal roku 1946. Vojtěch Samec zde byl administrátorem (správce farnosti) od 1. února 1947. Katolický farář Alois Pekárek působil v bořitovské farnosti od 1. února 1948 do 12. září 1949, kdy byl zatčen. Roku 1949 nastupuje na funkci zástupce faráře Josef Matušina, který byl však na vlastní žádost roku 1950 přeložen do Mikulčic. Od roku 1950 se tedy dalším správcem farnosti stává Vladimír Chromý. Udává se, že (asi) 26. října 1975 utonul. Byl nalezen v potoce Býkovka mezi Bořitovem a Rájcem Jestřebí. Dalším administrátorem byl jmenován Karel Obrdlík, působil v Bořitově až do května roku 1976. Od 1. května 1976 do roku 1998 byl katolickým farářem v Bořitově Josef Dvořáček, rodák z nedaleké Doubravice nad Svitavou. Po něm roku 1999 nastupuje Vincenc Řehoř.¹²⁵

V současné době bořitovská farnost nemá stálého kněze. Mše v kostele sv. Jiří slouží od roku 2007 kněz z Černé Hory p. Vladislav Valentík, který má na starosti celkem čtyři kostely, proto mše v bořitovském kostele nejsou tak četné, jak tomu bylo dříve.

---

¹²⁴ Kolektiv autorů. *Protocoll* (kronika bořitovské farnosti). Bořitov, rok a str. neuvedeny. Uloženo na faře Černá Hora.

¹²⁵ Tamtéž.

4.1 Farní kostel sv. Jiří v Bořitově

Kostel sv. Jiří v Bořitově vznikl zřejmě koncem 12. století, či na začátku 13. století. Doba vzniku není přesně známa. Dnešní kostel stojí na místě původního, zřejmě dřevěného kostela. Nejstarší částí kostela je kostelní loď. Dnešní podobu získal kostel při opravách v roce 1840. Uprostřed kostela se v podzemní šachtě nachází šlechtická krypta, kde byli pochováni patroni zdejšího kostela. Roku 1874 byl interiér kostela opravován. Při seškrabování vápenných vrstev byl odkryt dosud neobjevený obraz na původní omítce, malovaný červenohnědou barvou, který byl však vápenným zalíčením bohužel poškozen. Na protější straně kostela byl nalezen další obraz, u kterého se odhaduje, že vznikl společně s lodí kostela. Roku 1867 pukl nejmenší zvon, z něhož byly později ulity nové dva zvony brněnským zvonařem Emilem Vebrem. Roku 1864 byly umístěny hodiny na věži. Betlém a socha Božského srdce Páně zdobí interiér kostela od roku 1877. V roce 1880 byl opraven Boží hrob.¹²⁶

Roku 1913 došlo k rozsáhlé opravě bořitovského kostela. Byly nalezeny fresky z 12., 13. a 16. století. V průčelí bylo nalezeno původní okno v gotickém slohu. V době první světové války byly opravy pozastaveny a pokračovat se mohlo až po jejím skončení, a to v letech 1919—1920. Byl tedy rozšířen i hřbitov, který je vedle kostela, opravena márnice, koupeny nové varhany. V roce 1933 byl vysvěcen nový kříž pod „Čížovkami“. V 50. letech probíhaly další úpravy kostela. V roce 1967 byla provedena nová venkovní omítka, opravena okna kostela, dále věžní hodiny, věž samotná a také interiér kostela. Z příspěvků farníků se provedla generální oprava varhan. Roku 1968 se započalo se stavbou schodů ke kostelu. Především díky veřejné sbírce, ochotě občanů a JZD na stavbě pomáhat byly schody po namáhavé práci brzy dostavěny. Roku 1970 byl opraven mj. oltář. O rok později byla restaurována kazatelna. Roku 1977 byla provedena dokumentace a oprava fresek v presbytáři. Roku 1984 se opravovaly dvě sochy barokních andělů. Roku 1990 byla provedena oprava střechy kostela a farní budovy. Kostel zdobí mj. sochy svatého Cyrila a Metoděje.

---

¹²⁶ Kolektiv autorů. *Protocoll* (kronika bořitovské farnosti). Bořitov, rok a str. neuvedeny. Uloženo na faře Černá Hora.

4.2 Kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova v Krhově

Součástí obce Krhov je kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Stavba této kaple začala koncem listopadu roku 1928. Důvodem ke stavbě kaple byly obavy ze španělské chřipky, která vypukla po první světové válce, a zemřelo na ni mnoho obyvatel z vesnice. Kaple je tedy chápána jako smírná oběť Bohu za ukončení této smrtelné nemoci. Autor plánů kaple není znám. Práce lidí, kteří se na stavbě kaple podíleli, nebyla placena. Přípravné práce probíhaly v červenci roku 1928, kdy zemědělci sváželi svými potahy kamení z blízkého Chlumu. Na stavbu kaple také obec dostala darem cihly z panské cihelny z Černé Hory (obec vzdálená asi 6 km) a z Boskovic, od majitelů lesa dřevo a místní tesaři zhotovili vazbu kaple. Stavba kaple byla dokončena 25. července 1932. Místní kapli vysvětil Božskému srdci Páně již zmíněný děkan Antonín Mazal z Bořitova dne 17. září 1933.¹²⁷

V roce 1964 byla kaple vymalována, byl také proveden nový nátěr věžního plechu. Roku 1972 došlo k výmalbě interiéru a opravám soch v místní kapli. Roku 1977 místní občané sami vymalovali kapli, dokončovaly se i opravy a výzdoby. Dosud se zde konaly mše asi dvakrát do roka. O kapli se až do svých 83 let staral pan Josef Richter, od roku 1977 byl správcem pan Štefka. V roce 1978 se především rodina Štefkova s ostatními farníky zasloužila o nalíčení a opravu interiéru kaple. Roku 1981 umírá pan Josef Richter i Josef Štefka.¹²⁸ Dále se o správu kaple staraly ženy: Janíčková Marie a Kohoutková Marie. Po nich následuje další dvojice žen, a to Alexová Ludmila a Zachovalová Marie, které jsou správkyněmi kaple dodnes.¹²⁹

Od 60. let v místní kapli zvonila ručně nejdříve Chladilová Marie, ohlašovala poledne a večer, zvonila také při úmrtí. Později zvonívala Hýsková Marie. Od 90. let se přestalo zvonit ručně, tradice zvonění tzv. umíráčku však zůstala, a to za pomoci místního rozhlasu.¹³⁰

V současnosti se v kapli konají mše jen jedenkrát ročně při příležitosti konání poutě na oslavu Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Podle liturgického kalendáře se mše slouží vždy v červnovou neděli. Mši slouží farář z římskokatolické farnosti bořitovské, ministranti přítomni nejsou. Při bohoslužbě pomáhají většinou místní dívky. Každý rok se kaple před

---

¹²⁷ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 43 - 44. Uloženo na OÚ Krhov.

¹²⁸ Kolektiv autorů. *Protocoll* (kronika bořitovské farnosti). Bořitov, rok a str. neuvedeny. Uloženo na faře Černá Hora.

¹²⁹ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹³⁰ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

konáním bohoslužby uklízí, tuto práci vykonávají místní ženy. V adventní době je tradicí rozsvěcování stromů, které stojí u kaple.

V roce 2006 proběhly oslavy k příležitosti 70. výročí vysvěcení kaple. Konala se slavnostní bohoslužba. Před oslavami byly provedeny opravy a omítnutí exteriéru kaple.¹³¹

Šířka průčelí kaple v Krhově je 5,5 m, délka je 8,5 m, výška 4,5 m a výška zvonice 4 m. Fasáda je hladká. V průčelí jsou dvojdílné dveře s nadsvětlíkem ve tvaru obdélníku. Boční stěny zdobí dvě oblouková okna. V zadní části kaple se nachází prostorný presbytář. Střecha kaple je sedlová.¹³²

Interiér kaple zdobí sochy: Božského Srdce Páně, Panny Marie s Ježíškem, dále socha sv. Josefa, Panny Marie Lurdské a sv. Terezie z Lisieux. Své místo zde zaujímá i další socha Panny Marie, která se každoročně při příležitosti konání mše svaté obléká do bílých šatů. Na pravé boční stěně kaple lze spatřit Pietu z polychromovaného dřeva. Na levé boční stěně se nachází soška sv. Antonína a v zadní části prostoru visí dřevěný kříž s korpusem Krista. Na zadní stěně kaple, u dveří, visí obraz sv. Anny – olejomalba na plátně z počátku 20. století. Celkový prostor je vyzdoben obrazy křížové cesty. Zvonice je umístěna v přední části kaple. Exteriér kaple zdobí železný biskupský kříž a pamětní deska věnovaná obětem padlým v první světové válce.¹³³

Na návsi obce lze nalézt kamenný kříž, stojící na podstavci o rozměrech 90x90 cm. Na spodní části se nalézá nápis: „*Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.*“ Byl vystavěn na náklad obce roku 1892 a vysvěcen byl téhož roku - 24. července 1892.¹³⁴ Zbudování kříže stálo 100 zlatých, což se v tehdejší době rovnalo 200 korunám.¹³⁵

---

¹³¹ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹³² KOLEKTIV STUDENTŮ GYMNÁZIA BOSKOVICE. *Kaple, boží muky a památní kříže Boskovicka*. Boskovice: Gymnázium Boskovice, Muzeum Boskovicka, 1999 s. 32.

¹³³ Fotodokumentace na CD. NPÚ Brno, 2008. Uloženo na OÚ Krhov.

¹³⁴ KOLEKTIV STUDENTŮ GYMNÁZIA BOSKOVICE. *Kaple, boží muky a památní kříže Boskovicka*, s. 32.

¹³⁵ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 12. Uloženo na OÚ Krhov.

5 Vzdělávací a kulturní instituce v obci

Již na počátku 20. století občané Krhova slavili během roku několik svátků. Jedním z nich byly velikonoce, tzv. mrzkat, který si zde dochoval tradici dodnes stejně jako pálení čarodějnic, které připadá na 30. dubna každého roku. Svátek 1. máje se před druhou světovou válkou oslavoval hudbou. Po roce 1944 se v obcích začaly zřizovat MNV, na jejichž zasedání se mj. řešila i kulturní otázka obce, tudíž i oslavy 1. máje. Předseda MNV seznamoval každý rok všechny přítomné s přípravami na oslavu 1. máje, načež se dokonce sjednávala Májová komise, která měla zabezpečit přípravy a výzdobu obce k oslavám.¹³⁶

Místní obyvatelé slaví každoročně v červnu pouť při příležitosti konání poutě na oslavu Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Na počátku 20. století se slavily vždy 3. neděli v říjnu císařské hody. Od počátku 20. století zřejmě až do konce 40. let 20. století chodily děti po vesnici o Vánocích koledovat.¹³⁷

5.1 Vývoj školského zařízení v obci Krhov

Na počátku 19. století chodily děti z Krhova do farní školy v Bořitově. Roku 1824 byla v Krhově v domě č. 16 otevřena expositura trojtřídní školy v Bořitově. Vyučovali v ní výpomocní učitelé (František Kohoutek v letech 1824—1844, po něm jeho syn František) až do roku 1880, kdy byla škola zavřena, a děti se musely vzdělávat ve škole v Drnovicích. Roku 1891 byla vystavěna nová jednotřídní expositní škola (část mateřské školy byla v Bořitově) s celodenním vyučováním. 1. října 1892 mohla být tato škola otevřena. Roku 1893 do nově vybudované školy začaly chodit i děti ze samoty Pohodlí a Perné. Roku 1895 byla expositura proměněna na samostatnou školu¹³⁸

Prvním správcem Obecné školy v Krhově se stal v roce 1895 Tomáš Pouč.¹³⁹ Tomáš Pouč se svou ženou a třemi dětmi bydlel v domě s číslem popisným 7, jehož vlastníkem byla Obec Krhov. Dochovaly se visitační zprávy pro školu Krhov z let 1892—1904, na základě

¹³⁶ MNV Krhov, inv. č. 8 – 20, volně, list 92. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹³⁷ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhov*. Krhov, 1923, s. 9. Uloženo na OÚ Krhov.

¹³⁸ OŠV Boskovice, inv. č. 209, karton 176, list 1 – 300. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹³⁹ KNIES, J. *Boskovský okres*, Brno: Garn, 2008, s. 112.

kterých lze vyvodit závěr, že Tomáš Pouč byl řádným a svědomitým učitelem. Nejenže děti vyučoval všem předmětům (počty, čtení, psaní, mluvnice, pravopis, sloh, zpěv, zeměpis, dějepis, přírodopis, kreslení, tělocvik), ale pěstoval v nich také lásku k vlasti. Učitel v obci Krhov představoval jistou autoritu a ukázkou mravnosti. Tzv. školdozorce hodnotí nejen učitele a výuku, ale i prostory školy. Školní třída je ve visitační zprávě popsána jako místnost suchá, světlá a velice prostorná, ve které však chybí jisté pomůcky, zeměkoule a počítadlo.

Ve třídě měly děti k dispozici žákovskou knihovnu, která se každým rokem rozrostla o několik dalších svazků. Např. v roce 1892 čítala žákovská knihovna dvanáct svazků, o dvanáct let později, v roce 1904, jich knihovna obsahovala celkem šedesát devět.¹⁴⁰

Dne 13. září 1925 odešel správce školy Tomáš Pouč do starobního důchodu. Rozloučení se správcem probíhalo oficiálně v budově školy, kde obdržel čestný diplom od obecního zastupitelstva za své 33leté působení „v obecních službách“. Od roku 1905 zastával totiž funkci obecního tajemníka.

Od 1. září 1925 byl správcem místní školy ustanoven Alfred Kaspar.¹⁴¹ V únoru roku 1927 vypsal Místní školní rada konkurz na místo učitele a správce školy v Krhově. Žádosti zaslali dva uchazeči – Alois Hnilička, původem zřejmě z Jabloňan, a Vladimír Kobylka, učitel a správce školy z Bolešína. 6. května 1927 se konala schůze Školního výboru v Boskovicích, na které byl přijat návrh referenta Jaroslava Trapla, aby bylo učitelské místo uděleno Aloisi Hniličkovi. Návrh schválila i Zemská školní rada se sídlem v Brně dne 23. června 1927.¹⁴²

Od 1. září 1926 byl správcem místní školy Alois Hnilička. Předsedou místní školní rady místo Aloise Horáka, který se členství vzdal, byl zvolen Bohumil Pospíšil, který na svou funkci rezignoval 27. května 1928.

Roku 1928 se obecní zastupitelstvo usneslo, že zakoupí nebo pronajme škole pozemek, který bude sloužit jako školní zahrada. Roku 1929 byl předsedou místní školní rady zvolen Ludvík Kejduš. Roku 1930 byla místní školní rada zbavena své působnosti a tzv. školním sekretem se stal Alois Hnilička, správce školy.¹⁴³ V červnu roku 1933 však školní rada byla ustanovena znovu a jejím předsedou byl zvolen Jaroslav Alexa.

6. března 1930 správce školy uspořádal přednášku „Světová válka“, ke které využil světelných obrazů. O den později 7. března k příležitosti 80. narozenin prezidenta T. G.

¹⁴⁰ OŠV Boskovice, inv. č. 209, karton 176, list 1 – 200. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁴¹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 48. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁴² OŠV Boskovice, inv. č. 209, karton 176, list 1 – 200. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁴³ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 48. Uloženo na OÚ Krhov.

Masaryka sehráli žáci zdejší školy divadelní představení „Za prezidentem“.¹⁴⁴ 28. října 1931 slavila místní škola svátek osvobození další divadelní hrou s názvem „Domov“. V březnu roku 1931 se vyskytly na škole osýpky, proto byla škola od 11. – 18. března uzavřena a desinfikována. V roce 1932 oslavila škola svátek matek dalším divadelním představením „Pohádka o mamčině srdéčku“.¹⁴⁵

3. dubna roku 1933 zemřel Josef Sumbal, který byl v roce 1894—1895 učitelem mateřské školy v Bořitově, jejíž expositurou byla zdejší škola. Ve školním roce 1932—1933 vyučoval v místní škole hodiny náboženství.¹⁴⁶

Roku 1935 žáci oslavili 85. narozeniny prezidenta republiky T. G. Masaryka hrou „Pro tatíčka prezidenta“.¹⁴⁷ Ve 30. letech 20. století žáci zinscenovali velké množství her, mj. „Mír Čs. Červeného kříže 1936“, „Legionář Lanc“ (1936),¹⁴⁸ „Nejkrásnější Vánoce“ (1937).¹⁴⁹

Alois Hnilička jako řídící učitel působil v místní škole do roku 1952, kdy odchází do penze. V roce 1952 přichází mladá učitelka Danuše Tůmová ze Skalice nad Svitavou, která zavedla nové metody výuky, mj. umožnila žákům poznávat kulturu. Například se s dětmi vypravila do Národního divadla do Prahy na představení O lišce Bystroušce. Jelikož školní třída byla vytápěna kamny na tuhá paliva, chodila také učitelka Tůmová s dětmi do lesa na šišky a klestí.¹⁵⁰

V roce 1954 místní občané opravili školský byt.¹⁵¹ V roce 1961 se učitelem na místní škole stal Josef Korčák z Okrouhlé, který zde působil až do uzavření školy z důvodu malého počtu žáků v roce 1974.¹⁵²

V roce 1963 se rada MNV usnesla, že provede celkovou opravu školy a školského bytu. Opravy byly rozděleny do několika etap, během nichž byla v celé budově mj. vyměněna okna, ve škole postaven nový kabinet, šatna, sklad na palivo a ve školském bytě zřídil MNV koupelnu. Řízení a provádění oprav si vzal na starost místní občan Ladislav Řezníček.¹⁵³

---

¹⁴⁴ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov, 1923, s. 50. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 51.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 52.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 53.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 55.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 58.

¹⁵⁰ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹⁵¹ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 50. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁵² Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹⁵³ Tamtéž, s. 77 - 78.

Dne 12. února 1971 Okresní hygienická stanice (dále jen OHS) Blansko provedla hygienickou prověrku ve škole v Krhově za účelem zjištění celkového hygienického stavu. Pracovníci OHS Blansko mj. zjistili, že ve škole nebyly dosud nainstalovány odkloněné tabulové reflektory, což musela škola neprodleně provést.¹⁵⁴

V červnu roku 1974 dal odbor školství ONV Blansko MNV Krhov na vědomí, že dnem 31. srpna 1974 ruší Jednotřídní základní devítiletou školu 1. – 5. stupně v Krhově.¹⁵⁵ Od roku 1974 tedy žáci dojíždí na Základní školu do Lysic již od první třídy.

V 80. letech 20. století místní občané začali ze školní budovy budovat prodejnu potravin, protože dosavadní místnost pro prodej potravin v prostorách kulturního domu byla nevyhovující. Tato prodejna byla uvedena do provozu v roce 1989. V současné době prodejnu Obec Krhov pronajímá spotřebnímu družstvu Jednotě se sídlem v Boskovicích. V prostorách školského bytu byla v 80. letech zřízena obecní knihovna, v současnosti se zde nachází i kanceláře obecního úřadu.¹⁵⁶

5.2 Místní knihovna

Roku 1924 byla v Krhově zřízena veřejná knihovna na základě nařízení Okresního osvětového sboru v Boskovicích ze dne 15. února 1924. Na schůzi byli dne 2. března 1924 zvoleni do knihovnické rady na základě zákona z 22. července 1919 č. 430 dva členové obecního zastupitelstva: František Aleksa a František Lepka, jmenovaní zvolili tzv. kooptované členy: Aloise Horáka a Josefa Stejskala. Na další schůzi 4. května 1924 byl ustanoven předseda knihovnické rady Josef Stejskal, jednatel František Lepka, pokladník František Aleksa a knihovník Alois Horák. Funkce byly neplacené. Bylo také ujednáno, že knihovna bude umístěna v domě č. 13 u Aloise Horáka. Byla zhotovena police, zakoupeno razítko, knihy pro zápis a tiskopisy. Knihovnická rada podala žádost na Ministerstvo školství a národní osvěty ČSR o zakoupení knih. Roční částka pro veřejnou knihovnu činila 64 Kčs. Knihovnu financovala a do dnešní doby financuje Obec Krhov. V roce 1924 bylo provedeno číslování knih a byl sestaven knihovnický řád.

---

¹⁵⁴ MNV Krhov, inv. č. 160, karton 4, list 334. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁵⁵ MNV Krhov, inv. č. 149, karton 4, list 281. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁵⁶ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

Na základě nařízení ze dne 5. listopadu 1919, jímž se provádí zákon o veřejných knihovnách ze dne 22. července 1919 č. 430, musí být knihovna zpřístupněna všem občanům, obsahovat minimálně 20 % naučné literatury, sbírku zákonů, každoročně se rozšířit minimálně o deset svazků, musí být zpřístupněna veřejnosti alespoň jedenkrát týdně a knihy se půjčovat bezplatně. Knihovní rada musí zřídit rezervní fond na financování ztrát a oprav knih.

Dalším předsedou byl na schůzi dne 24. dubna 1933 zvolen Stanislav Fiala a jednatelem Ladislav Šmerda, knihovníkem Antonín Harvánek, do knihovní rady byl zvolen také Alois Hnilička, správce školy. V tomto roce byla knihovní radou veřejná knihovna v obci Krhov označena za „kulturní ostudu obce“, protože z 37 zapsaných svazků knihy jich celkem 14 chybělo a zbytek nebyl v dobrém stavu. Bylo také ujednáno, že knihy se budou půjčovat jen dospělým.¹⁵⁷

Dalšími knihovnicíky byli správci školy, tzn. Alois Hnilička. V 60. letech zastával tuto funkci místní učitel Josef Korčák. V 70. letech 20. století se knihovnicí stala Marie Lepková, se kterou mj. projednávala rada MNV na schůzi dne 22. března 1977 otázku vybavení knihovny.¹⁵⁸ V dalším desetiletí vykonávala funkci knihovnice Marie Suchánková. V současné době je knihovnicí Dagmar Hamrlová, která umožňuje občanům mj. i výměnu knih s Městskou knihovnou Blansko v rámci tzv. Výměnného fondu.¹⁵⁹

5.3 Kulturní dům

Když se po roce 1945 začaly v ČSR zřizovat Místní národní výbory, obec Krhov se ocitla před problémem, protože neměla žádné prostory, v nichž by rada MNV mohla zasedat. Do konce roku 1945 se úřadovalo v soukromých bytech, což však pro jejich majitele bylo neúnosné. Po roce 1945 zpočátku MNV svolával veřejné schůze do hostince na samotě Pohodlí, ale později začalo být i toto řešení nevyhovující, protože hosté podniku průběh schůze značně narušovali. Zasedání tedy začalo probíhat ve školní třídě, jenže někteří z členů MNV kouřili, což činilo třídu pro děti v dalším školním dni nevyhovující. Ostatní složky,

---

¹⁵⁷ Archiv obce Krhov – F, inv. č. 1, volně, listy 2 – 7. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁵⁸ MNV Krhov, inv. č. 10, volně, list 36. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁵⁹ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

kteřé v obci fungovaly, řešily stejný problém. Po roce 1945 zde oficiálně existoval Svaz československo-sovětského přátelství, Svaz československých žen a Požárníci, jimž byla přidělena motorová stříkačka (datum přidělení neznámé), kterou neměli kam uložit, protože v obci nebyla postavena požární zbrojnice. Vzniklá situace se začala řešit za předsednictví Josefa Řezníčka ihned po válce. Rada MNV se dohodla, že je nutné zbořit stávající obecní dům, tzv. pastoušku a na jeho místě postavit budovu novou, která by alespoň částečně řešila nahromaděné potíže obce. Náčrt a kompletní dokumentaci budoucího kulturního domu provedl Alois Horálek. Rada MNV projekt schválila a podala žádost o stavební povolení a přidělení finančních prostředků ONV v Boskovicích. ONV však návrh neschválil pro nedostatek finančních prostředků. Zřejmě v roce 1951 Alois Horálek, již ve funkci předsedy MNV, projekt přepracoval. Nový projekt tak zahrnoval nejen společenskou místnost s jevištěm a dvěma přísálími, ale i místnost určenou k prodeji potravin, místnost pro pohostinství a bytovou jednotku. Ani tento nový projekt však ONV Boskovice neschválil, avšak ani nezamítl, protože MNV Krhov odkázal na odbor výstavby, který následně projekt schválil, vydal stavební povolení a přidělil obci finanční prostředky.¹⁶⁰

Na schůzi rady MNV dne 5. února 1953 se projednal postup celé stavby, která měla probíhat v rámci tzv. akce Z. Začátkem března 1953 místní občané zbourali obecní domek č. p. 1 a začali se samotnou výstavbou kulturního domu. Výstavby se zúčastňovali až na malé výjimky všichni občané obce, muži i ženy, kteří obětovali stavbě svůj volný čas, protože hlavní práce na stavbě probíhaly především v neděli. Předseda MNV pracoval jako stavbyvedoucí u Pozemích staveb Brno, proto zajistil potřebné, i když vyřazené, náčiní. Velkou výhodou též bylo, že v obci toho času bylo sedmnáct zedníků.¹⁶¹

Zajímavou kuriozitou se stal dovoz cihel z obce Mladkov. Této obci byly přiděleny cihly na stavbu kulturního domu, jenže místní občané se stavbou neustále otáleli, proto byly jejich cihly přiděleny na stavbu kulturního domu MNV Krhov. Pro materiál byly z MNV Krhov poslány ženy, kterým však MNV Mladkov odmítlo cihly vydat. Místní občané se dokonce rozhodli majetek bránit vlastními těly. Ženy z obce Krhov se však nenechaly odehnat a cihly úspěšně převezly do Krhova.¹⁶²

---

¹⁶⁰ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 36 - 42. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 42 - 46.

¹⁶² Tamtéž, s. 46 - 47.

Koncem roku 1953 tak bylo postaveno veškeré nosné zdivo kulturního domu. O rok později byla téměř dostavěna střecha, osazena okna a byl opraven terén kolem stavby. Podařilo se dokončit i elektrikářské práce. Roku 1955 byla mj. provedena kanalizace, vodoinstalace a byly dokončeny veškeré zednické, pokrývačské a klempířské práce. Roku 1956 místní občané stavbu kulturního domu dokončili, a odpracovali tak celkem 24 611 brigádnických hodin.¹⁶³

V prostorách kulturního domu byla zřízena místnost pro zasedání rady MNV a v roce 1966 i kancelář místního JZD. Také obecní byt našel ihned své využití. Prvními nájemci byli od roku 1959 manželé Zábojovi, pocházející z Újezdu u Kunštátu. Současně provozovali pohostinství a obchod s potravinami pod spotřebním družstvem Jednota. Od roku 1981 byli dalšími nájemníky obecního bytu manželé Klekarovi, kteří též provozovali místní pohostinství. V roce 1984 se přestěhovali do nově postaveného rodinného domu a o obecní byt neměl až do května roku 2010 nikdo zájem.

V místním pohostinství se vystřídalo několik nájemců: Marie Kejdušová (1977—1987), Eva Havířová (do roku 1991), Ludvík Janíček (1. března 1991 – říjen 1993), manželé Hoblíkovi (1995—1996), znovu již jednou zmínění manželé Klekarovi (1996—1997), p. Winkler, Eva Paděrová (1. října 2000 – 19. září 2006), manželé Proboštovi (2006—2008). Od 1. května 2010 je nájemkyní místního pohostinství, ale i nově zrekonstruovaného obecního bytu Jitka Švehlíková.¹⁶⁴

V přisálí kulturního domu byla zřízena místnost pro promítání filmů. Práce spojené s promítáním filmů se ujali místní občané - Jaroslav Řezníček a později Jan Fiala. Promítalo se zde až do konce 60. let 20. století, důkazem toho je prodej promítacího stroje dne 29. května roku 1969 za 7 000 Kčs MNV Lažánky.¹⁶⁵

Rozsáhlá rekonstrukce kulturního domu, která probíhala od roku 2003, zahrnovala výměnu elektroinstalace, opravu vodovodního potrubí, vytvoření nové fasády a omítky, nákup nového vybavení, mj. stolů a židlí. Roku 2008 byla kompletně opravena střecha kulturního domu a současně se začalo s rekonstrukcí obecního bytu. Roku 2010 byla úprava obecního bytu dokončena a byt byl nabídnut k pronájmu.¹⁶⁶

---

¹⁶³ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 48 – 57. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁶⁴ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové a pí J. Klekarové.

¹⁶⁵ MNV Krhov, inv. č. 156, karton 4, list 327. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁶⁶ JANÍČKOVÁ, J. *Kniha závazků 2000—2009*. Krhov, 2000—2009, s. 1 - 35. Uložena na OÚ Krhov.

Každoročně se v sále kulturního domu konají mj. plesy, taneční zábavy, dětský maškarní bál či posezení důchodců. Prostory kulturního domu jsou také pronajímány nejen místním občanům k soukromým akcím. Zatím největší akcí v posledních letech byl Sraz rodáků a přátel obce k příležitosti 70. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů Krhov, který se konal v srpnu roku 2002.¹⁶⁷

5.4 Kroužek divadelních ochotníků

Na základě schválené žádosti adresované Zemskému národnímu výboru v Brně z 8. dubna 1947 byl v obci téhož roku zřízen Kroužek divadelních ochotníků. 3. března 1948 byl zvolen Alois Hnilička do funkce předsedy Kroužku a Ladislav Janíček se stal jednatelem. K 14. květnu 1948 vykazoval Kroužek celkem dvacet tři členů. Jelikož však Kroužek nevyvíjel žádnou činnost, ONV Boskovice Kroužek vymazal ze spolkového katastru dne 20. května 1952.¹⁶⁸

---

¹⁶⁷ Výpověď pamětnice pí J. Janíčkové.

¹⁶⁸ ONV Boskovice, inv. č. 326, karton 326, list 1 – 24. Uloženo v SOKA Blansko, pobočka Boskovice.

6 Vývoj obyvatelstva v obci Krhov

Obec Krhov je charakterizována jako čistě česká obec, jejíž obyvatelé mluví moravským nářečím. Již na konci 19. století byly obyvatelům Krhova přisuzovány vlastnosti pracovitost a spořivost. Občané Krhova se nikdy nevyznačovali a dosud nevyznačují žádným charakteristickým oděvem, či krojem.¹⁶⁹

Roku 1793 v obci Krhov žilo v 17 číslech popisných 104 obyvatel, roku 1846 v 19 číslech 142 obyvatel,¹⁷⁰ roku 1854 celkem 140 obyvatel. Roku 1880 celkem 177 obyvatel ve 22 domech.¹⁷¹

K 31. prosinci 1890 bylo v obci Krhov celkem 162 obyvatel v 23 domech. Starostou obce byl Antonín Stejskal a sčítání lidu provedl místní občan František Kohoutek. Údaje byly zaznamenány do archu s názvem: „*Arch sběrací popisův, vykonaných při sčítání lidu dne 31. prosince 1890, pro jednu každou osadu*“.¹⁷²

Na konci 19. století se v obci lidé věnovali následujícímu druhu povolání, např. tesař, tkadlec, obuvník, nádeník při polním hospodářství, pastevec dobytka či služebná. Ve sčítacích arších se však objevila i taková sociální postavení, která dnes označujeme za zaniklá: děvečka a pacholek. Nejčastějším typem povolání bylo polní hospodářství. Majitelem hospodářství byl většinou otec rodiny a zbytek rodiny vypomáhal. Ženy pracovaly obvykle v domácnosti.¹⁷³

Roku 1900 žilo ve vesnici celkem 163 obyvatel.¹⁷⁴

Při dalším sčítání obyvatel k 31. prosinci 1910 bylo ve vesnici celkem 152 obyvatel v 25 domech. Do sčítacího archu se uváděly nejen údaje o obyvatelích, ale i o jejich majetku, především o užitkových zvířatech. Většina lidí z obce vlastnila drobnou drůbež (slepice, husy, kachny, aj.), ve větších hospodářstvích se nacházely i krávy, prasata, ovce a koně.¹⁷⁵

K 18. únoru 1921 bylo v obci celkem 29 domů a 171 obyvatel. Změnou oproti minulému sčítání bylo mj. uvádění gramotnosti. U jedné osoby v obci byla zaznamenána negramotnost. Cílem tohoto sčítání bylo také zjistit, zda lidé zastávali stejný druh povolání v období před první světovou válkou a v období po válce. U většiny místních obyvatel tomu

¹⁶⁹ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*, Krhov, 1923 s. 9. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 41.

¹⁷¹ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 130.

¹⁷² OÚ Boskovice, inv. č. 738, volně, list č. 1. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 130.

¹⁷⁵ OÚ Boskovice, inv. č. 740, volně, list č. 2. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

tak skutečně bylo, většina z nich vykonávala stejný druh povolání v obou obdobích. Ke změně došlo jen u nepatrné části obyvatel, například u jedné z žen, která před válkou působila jako zemědělská rolnice, po roce 1918 uvedla, že vede domácnost. U mužů pak došlo k následujícím změnám povolání: z původně horníka se stal aktivní voják, z dalšího horníka hostinský.¹⁷⁶

Roku 1931 žilo v Krhově celkem 194 obyvatel.¹⁷⁷

V období od roku 1918 do roku 1939 se v obci vystavělo celkem 9 nových domů.¹⁷⁸

Roku 1945 bylo v obci celkem 38 domů, z toho 5 velkých zemědělských objektů, jejichž vlastníky byli: František Harvánek (č. p. 3), Josef Alexa (č. p. 8), Antonín Harvánek (č. p. 9), Ludvík Kejduš (č. p. 12) a Josef Štefka (č. p. 13). Kromě usedlostí vlastnili celkem asi 10 ha orné půdy, 2 ha luk a pastvin a asi 13 ha lesa. Majitelé dalších 12 domů byli malorolníci. U těchto stavení nebyly na rozdíl od 5 velkých hospodářských objektů studny, proto si jejich majitelé museli docházet do jedné ze čtyř obecních studní. Malorolníci obhospodařovali 1,5 – 4 ha orné půdy, 1 – 2 ary pastvin a 4 ha lesa, který byl jejich společným majetkem. Majitelé zbylých 21 domů byli malí zemědělci, kteří si také museli docházet pro vodu do obecních studní.¹⁷⁹

Jelikož obec Krhov patřila a dosud patří do farnosti obce Bořitov, pro jistou orientaci lze uvést údaje z první poloviny 20. století, týkající se počtu obyvatel, žijících v této farnosti. K 21. únoru 1947 bylo v bořitovské farnosti celkem 2914 obyvatel, z toho v Bořitově 1285 občanů, v Jestřebí 886, ve Spešově 553 a na Krhově 190 obyvatel. Z celkového počtu 2914 obyvatel se ke katolické víře hlásilo celkem 2864 lidí.¹⁸⁰

V roce 1950 žilo v obci celkem 184 obyvatel.¹⁸¹

V rozmezí let 1945 – 1974 bylo v obci vystavěno celkem 14 nových staveb s čísly popisnými 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 (kulturní dům), 46, 47, 48, 49, 50, 51 a 52. Ke konci roku 1974 v obci stojí tedy celkem 52 domů.¹⁸²

¹⁷⁶ OÚ Boskovice, dodatek ke sčítání lidu, 1921. Uloženo v SOkA Blansko, pobočka Boskovice.

¹⁷⁷ POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*, Krhov, s. 50. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁷⁸ HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 33. Uloženo na OÚ Krhov.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 12 – 14.

¹⁸⁰ Kolektiv autorů. *Protocoll* (kronika bořitovské farnosti). Bořitov, rok a str. neuvedeny. Uloženo: Fara Černá Hora.

¹⁸¹ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 130.

¹⁸² HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov, 1972, s. 25 – 34. Uloženo na OÚ Krhov.

Roku 1961 bylo ve vesnici celkem 196 obyvatel. V roce 1970 zde žilo 198 obyvatel. Údaje získané z roku 1980 uvádí 162 občanů, rok 1991 přináší číslo 167 a při posledním sčítání obyvatel v roce 2001 v obci žilo 159 lidí.¹⁸³

Údaje získané z posledního sčítání obyvatel v roce 2001 přináší mj. informaci o náboženském vyznání jednotlivých občanů. Z celkového počtu 159 občanů bylo 117 věřících, 38 lidí bez vyznání a u 4 lidí nebyl stav zjištěn. Ze 117 věřících se 116 obyvatel hlásí k římskokatolické církvi a 1 člověk k církvi českobratrské evangelické.¹⁸⁴ Pro srovnání jsou k dispozici údaje z roku 1930, kdy v obci bylo celkem 193 obyvatel. Ke katolické církvi se hlásilo 189 lidí, k evangelické církvi 2 lidé, k československé církvi 1 člověk a 1 člověk byl bez vyznání.¹⁸⁵ Závěrem lze podotknout, že ve srovnání s rokem 1930 došlo v roce 2001 k nárůstu počtu lidí bez vyznání.

---

¹⁸³ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=SLD2010PC_OB2.3&vo=null.

¹⁸⁴ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB010_OK.3&vo=null.

¹⁸⁵ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Ostrava: Profil, 1976, s. 130.

7 Metodický list

Jelikož si bakalářská práce klade za cíl stát se odborným materiálem, který by mohl nalézt využití v pedagogické praxi, byl za tímto účelem vytvořen následující metodický list.

Metodický list je určen žákům druhého stupně základních škol a je finálním výstupem exkurze, která je zaměřená na seznámení žáků s obcí Krhov, její historií a přírodním okolím. V průběhu exkurze budou žáci naslouchat odbornému výkladu průvodce a postupně vyplňovat metodický list, který v závěru konání exkurze odevzdají vyučujícímu.

Cílem metodického listu je seznámení žáků s historií obce Krhov a jejího okolí.

Exkurze bude zahájena přednáškou starosty obce v sále kulturního domu, který nastíní současný stav obce, především z hlediska jejího geografického vymezení. Dále bude hovořit o vzniku obce. Další částí exkurze bude návštěva místní kaple Největějšího srdce Ježíšova s odborným výkladem správkyňe kaple. Poté si budou moci žáci prohlédnout prostory Obecního úřadu v Krhově, přičemž si vyslechnou přednášku místostarostky o historii budovy a mj. se dozví, že v budově dnešního obecního úřadu byl od počátku 20. století školní byt a v dnešní prodejně potravin se nacházela místní škola. Poslední částí exkurze je naplánován výlet na Malý a Velký Chlum. Po absolvování exkurze by žáci měli být schopni souvislého výkladu o obci Krhov, k čemuž jim jako osnova může posloužit metodický list.

Metodický list – Dějiny obce Krhov a okolí

1. část – přednáška v sále kulturního domu.

1) Na území které brázdy leží obec Krhov?

.....

2) Napiš jméno potoka, který protéká pod obcí.

.....

3) Kolik obyvatel žije v obci v současné době?

.....

4) Napiš název mikroregionu, do kterého obec Krhov patří. Vypiš min 3 další obce tohoto mikroregionu.

.....

5) V tzv. půhonech z roku 1419 se dozvídáme, že jistý muž pohání Margretu ze Slatiny, protože mu pobrala po bratrovi rúcho, stříbro i hotové peníze. Jak se muž jmenoval?

.....

2. část – přednáška v místní kapli Nejsvětějšího srdce Ježíšova.

1) Do jaké farnosti patří obec Krhov?

.....

2) Kterého roku byla stavba místní kaple dokončena?

.....

3) Napiš názvy dvou soch, které zdobí interiér místní kaple.

.....

4) Ve kterém období se přestalo v místní kapli zvonit ručně?

.....

5) Lze v obci nalézt kromě kaple jiná tzv. boží muka? Jestli ano, napiš, o jaký druh božích muk se jedná. (např. kříž, zvonice,...)

.....

3. část – přednáška na Obecním úřadě Krhov.

1) V Krhově existovala tzv. expositura (= pobočka) školy v Bořitově. Ve kterém roce byla tato expositura proměněna na samostatnou školu?

.....

2) Napiš jméno prvního správce školy.

.....

3) Napiš názvy dvou divadelních představení, která zinscenovali žáci místní školy ve 30. letech 20. století.

.....

4) Ve kterém roce byla Jednotřídní základní devítiletá škola 1. – 5. stupně v Krhově zrušena?

.....

5) K jakému účelu dříve sloužily prostory dnešního Obecního úřadu v Krhově?

.....

4. část – výlet na Malý a Velký Chlum.

1) Kolik metrů nad mořem leží Malý Chlum?

.....

2) Napiš jméno sochaře, který na počátku 20. století vytesal na úpatí Velkého Chlumu sousoší vúdčích osobností husitského období.

.....

3) Vyjmenuj všechny tři muže, kteří sousoší utváří.

.....

4) Napiš stručný obsah pověsti, jež se váže ke vzniku Malého a Velkého Chlumu.

.....

.....

5) Byly v okolí Chlumu nalezeny pozůstatky permských obojživelníků a rostlin?

.....

Závěr

Jak již bylo zmíněno v úvodu, za cíl bakalářské práce jsem si kladla vytvoření uceleného přehledu vývoje obce od dob jejího vzniku po současnost, zasazení historie obce do širšího kontextu a vytvoření materiálu pro využití v pedagogické praxi.

Již v první kapitole se věnuji geografickému vymezení obce Krhov, charakteristice mikroregionu Kunštátsko-Lysicko a pozici, kterou v něm obec zaujímá. Nechybí ani zasazení obce do přírodního koloritu, který představuje Boskovická brázda a dva vrcholy, Malý a Velký Chlum.

Obsahem druhé kapitoly je kompletní vývoj obce od jejího vzniku, datovaného do 15. století, až do současnosti. V úvodu kapitoly jsem se v krátkosti zaměřila na nejstarší dějiny obce a na první světovou válku, především na muže z obce, kteří do války narukovali. Primárním zdrojem informací, týkající se druhé světové války, byla Kronika obce Krhov, důležité výpovědi však poskytli i dosud žijící místní pamětníci. Poválečné události v obci se týkají především politických událostí, zejména voleb do obecních zastupitelstev, nechybí však ani důležité stavby, které realizovali místní občané: kulturní dům, budova Jednotného zemědělského družstva, místní drůbežárna či autobusová čekárna. Kapitulu jsem ukončila informacemi o současném složení obecního zastupitelstva. Kontinuita vývoje obce, která je obsahem druhé kapitoly, je prostoupena informacemi o jednotlivých volbách do obecních zastupitelstev a tam, kde existovala možnost dohledat informace, i volbách do Národního shromáždění.

Obsahem třetí kapitoly jsou místní komunikace a tzv. autostráda, čili nedokončená dálnice, jež byla vybudovaná fašisty za druhé světové války.

Ve čtvrté kapitole jsem soustředila nejdůležitější církevní památky římskokatolické farnosti Bořítov, do které obec Krhov patří. Předmětem mého bádání se stala i kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova, která se nachází v katastru obce Krhov.

Předposlední kapitola sleduje vývoj školského zařízení v obci Krhov, kde především archiválie ze Státního okresního archivu Krhov napomohly k ucelenému pohledu na vývoj tohoto zařízení. Samostatná stať, věnující se kulturnímu domu, přináší zejména informace o stavbě kulturního domu a o ochotě místních obyvatel se na této stavbě podílet.

Poslední šestá kapitola sleduje demografický vývoj obyvatelstva v obci Krhov. Z jednotlivých zdrojů lze vyčíst, že počet obyvatel v obci nikdy nepřesáhl hranici dvou set obyvatel. Nejvíce obyvatel zde žilo v roce 1970, naopak nejméně v roce 1793.

Před samotným zahájením tvorby bakalářské práce jsem musela soustředit veškerý materiál, který by se obce Krhov mohl týkat. Bylo nutné prostudovat nejen písemný materiál, tzn. obecní kroniky, kroniku farnosti Bořitov, knižní publikace a archiválie v pobočce Státního okresního archivu Blansko Boskovicích, ale také absolvovat konzultace s jednotlivými pamětníky a farářem farnosti. Podařilo se mi tak získat potřebné množství informací k sepsání uceleného přehledu vývoje obce v širším kontextu od 15. století po její současnost. Výsledkem mojí práce však není jen tento přehled, ale i značný seznam pramenů a literatury, který může posloužit k dalšímu bádání, a metodický list pro žáky druhého stupně základních škol, zaměřený na seznámení s historií a přírodním okolím obce Krhov.

Věřím, že tento první ucelený přehled o vývoji obce pomůže k lepšímu poznání a pochopení celé její historie.

Seznam použité literatury:

BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. Svazek V. 1. vydání. Ostrava: Profil, 1976. 330 s. ISBN neuvedeno.

BRETŠNAJDR A. a kol. *Lysice a okolí*. 1. vydání. Lysice: ZŠ Lysice, 1999. 74 s. ISBN neuvedeno.

ČIŽMÁŘ, M. *Pravěká hradiska Boskovické brázdy*. 1. vydání. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., r. 2009. 14 s. ISBN neuvedeno.

JANDA T. a kol. *Německá průchozí dálnice. I. díl. Severní úsek*. 1. vydání. Praha: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2008. 55 s. ISBN neuvedeno.

JANÍČKOVÁ, J. *Knihy závazků 2000—2009*. Krhov: 2000—2009. 35 s. Uložena na OÚ Krhov.

KNIES, T. *Boskovský okres*. 1. vydání. Brno: Garn, 2008. 228 s. ISBN: 978-80-86347-83-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Almanach setkání rodáků a přátel obce*. 1. vydání. Blansko: Audy, 2007, 65 s. ISBN neuvedeno.

KOLEKTIV STUDENTŮ GYMNÁZIA BOSKOVICE. *Kaple, boží muky a pamětní kříže Boskovicka*. 1. vydání. Boskovice: Gymnázium Boskovice; Muzeum Boskovicka, 1999. 84 s. ISBN neuvedeno.

ŠMERDA, Z. *Místní národní výbor Krhov 1945 – 1980 (1981)*. 1. vydání. Blansko, 2008. ISBN neuvedeno.

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Kniha zápisů z jednání obecního zastupitelstva obce Krhov, r. 2009, 2010. Uložena na OÚ Krhov.

Seznam použitých pramenů:

Fotodokumentace na CD. NPÚ Brno, 2008. Uloženo na OÚ Krhov.

HORÁLEK, A. *Kronika*. Krhov: 1972. 178 s. Uloženo na OÚ Krhov.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Protocoll* (kronika bořitovské farnosti). Bořitov, datum vzniku neuvedeno. Číslování není. Uloženo na faře Černá Hora.

POUČ, T. a kol. *Pamětní kniha obce Krhova*. Krhov: 1923. Číslování neúplné. Uložena na OÚ Krhov.

Seznam fondů uložených v SOkA Blansko, pobočka Boskovice:

Archiv obce Krhov – F, inv. č. 1.

MNV Krhov, inv. č. 5, 8 – 20, 25, volně.

MNV Krhov, inv. č. 29, karton 1.

MNV Krhov, inv. č. 66, 78, karton 2.

MNV Krhov, inv. č. 140, 141, 144, 149, 156, 160, karton 4.

ONV Boskovice, inv. č. 286, 287, karton 62.

ONV Boskovice, inv. č. 288, karton 63.

ONV Boskovice, inv. č. 289, karton 64.

ONV Boskovice, inv. č. 291, karton 66.

ONV Boskovice, inv. č. 301, karton 86.

ONV Boskovice, inv. č. 305, karton 91.

ONV Boskovice, inv. č. 326, karton 326.
OÚ Boskovice, inv. č. 738, volně.
OÚ Boskovice, inv. č. 740, volně.
OÚ Boskovice: dodatek ke sčítání lidu 1921.
OŠV Boskovice, inv. č. 209, karton 176: Krhov 1879 – 1927.

Vzpomínky pamětníků:

Výpověď pamětnice paní Jarmily Janíčkové.
Výpověď pamětnice paní Jany Klekarové.
Výpověď pamětnice paní Marie Zachovalové.

Internetové zdroje:

Obec Obora: Malý a Velký Chlum. [online]. Brno: AlmaDeo s.r.o., 2009 on 21. 2. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z www: <<http://www.obecobora.cz/chlumy/>>. ISSN neuvedeno.

Obec Obora: Paleontologie. [online]. Brno: AlmaDeo s.r.o., 2009 on 21. 2. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z www: <<http://www.obecobora.cz/paleontologie/>>. ISSN neuvedeno.

Český statistický úřad: Český statistický úřad Vysočina, Třebíč_charakteristika. [online]. Praha: 2009 on 22. 3. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z www: <http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/trebic_charakteristika>. ISSN neuvedeno.

Český statistický úřad: Veřejná databáze ČSÚ, Obyvatelstvo podle náboženského vyznání v obcích okresu [online]. Praha: 2009 on 7. 3. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB010_OK.3&vo=null>. ISSN neuvedeno.

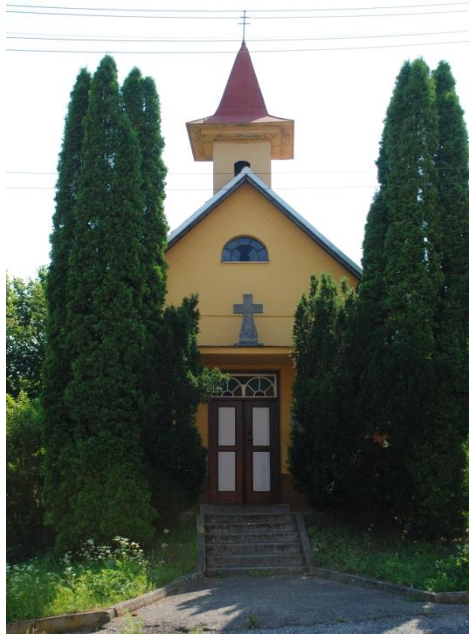
Český statistický úřad: Veřejná databáze ČSÚ, Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869 v obcích vybraného okresu [online]. Praha: 2009 on 7. 3. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z [www: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=SLD2010PC_OB2.3&vo=null](http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=SLD2010PC_OB2.3&vo=null) >. ISSN neuvedeno.

Český statistický úřad: Veřejná databáze ČSÚ, Výměra půdy v obcích SO ORP Boskovice [online]. Praha: 2009 on 7. 3. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z [www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=MOB+B01+ORP.10&childsel0=1&vo=null&verze=0&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp>](http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=MOB+B01+ORP.10&childsel0=1&vo=null&verze=0&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp). ISSN neuvedeno.

Oficiální stránky města Kunštát: Vznik a rozvoj města [online]. Letovice: WebGlobal, 2004-2007 on 12. 3. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z [www: <http://www.kunstatmesto.cz/text/cz/vznik-a-rozvoj-mesta-.aspx>](http://www.kunstatmesto.cz/text/cz/vznik-a-rozvoj-mesta-.aspx). ISSN neuvedeno.

Region Boskovicko: Kunštátsko-Lysicko [online]. Boskovice: Místní akční skupina Boskovicko PLUS, o.s., 2005 on 12. 3. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z [www: <http://www.regionboskovicko.cz/cs/kunstatsko-lysicko.html>](http://www.regionboskovicko.cz/cs/kunstatsko-lysicko.html). ISSN neuvedeno.

Přílohy

Obr. č. 1 – Exteriér kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova

Obr. č. 2 – Malý Chlum

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Petra Hénková
Katedra nebo ústav:	Společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Dějiny obce Krhov a okolí a jejich využití v pedagogické praxi
Název v angličtině:	The history of the Krhov village and its surrounding and use of the history in pedagogical practice
Anotace práce:	Práce se zabývá historií obce Krhov v širším kontextu: geografickým vymezením, staršími i moderními dějinami, současným stavem obce, kaplí Nejsvětějšího srdce Ježíšova, vzdělávacími a kulturními institucemi, vývojem obyvatelstva.
Klíčová slova:	Krhov, 1. a 2. světová válka, výstavba v obci po roce 1945, volby, římskokatolická církev, místní škola.
Anotace v angličtině:	The thesis is considering the Krhov village in wider context: geographical location, older and newer history, current state of the village, the chapel of the Holy Heart of Jesus, educational and cultural institutions, development of the inhabitants.
Klíčová slova v angličtině:	Krhov during the 1st. and the 2nd. world war, buildings development after 1945, elections, Catholic Church, local school.
Přílohy vázané v práci:	Exteriér kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova Malý Chlum Situační plán obce Krhov (r. 1933)
Rozsah práce:	61 stran
Jazyk práce:	čeština